

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vaši Zokrit nad Cerkljami, razmnožen na klistost. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni "Dobrodo" v Gorici pri Gorenji Trebuli, od 18. septembra pa v tiskarni "Slovene" v Trstu, do 7. maja 1945 pa v tiskarni "Slovene" v Trstu, zadnja številka. Številka 3287. DNEVNIK v za-



EUROSAVA Trst tel. 361177

SOBOTA, 24. JANUARJA 1998

KUBA / TRETJI DAN OBISKA MAŠA V CAMAGUEYJU

Papež obsodil vse embarge in pozval kubansko mladino

Castrov režim se je odzval prošnjam in bo pomilostil skupino zapornikov

HAVANA - Pomilostitev skupine zapornikov in sklep, da bo televizija neposredno prenašala vse papeževe maše sta prva konkretna rezultata obiska papeža Janeza Pavla II., ki se je presinocnjim skoraj petdeset minut na stiri oči pogovarjal s kubanskim voditeljem Fidelom Castrom. Kaj sta si povedala, ni znano. Včeraj pa je papež v homiliji v Camagueyju, ne da bi izrecno imenoval ZDA, odločno obsodil vse embarge. Največ besed pa je posvetil mladim. Po papeževih besedah mora mladina v svoje roke vzeti bodočnost dežele, tako da ji zagotovi nove razsežnosti svobode in dostojanstva, ki naj se zgledujejo po »kubanskih in krščanskih« tradicijah otoka.

Na 11. strani

GLASBENA MATICA / REDNI OBČNI ZBOR

Korak za publicizacijo šole

Občina uradno dala na razpolago poslopje v Ul. Revoltella



OPCINE - Leto 1997 je bilo za Glasbeno matico leto težav in istocasno velikih zavemanj za njihovo preobroditev, ki so privedla do zadovoljivih rezultatov tako glede ohranitve utanove kot publicizacije sole GM. Na sinočnjem rednem občnem zboru je predsednik Drago Stoka v zvezi z drugim vprašanjem poudaril, da je trzaska občinska uprava včeraj dopoldne pisno potrdila, da daje na voljo soli Glasbene matice stavbo v ulici Revoltella v Trstu, kar je pogoj za ustanovitev avtonomne slovenske sekcije v okviru konservatorija Tartini.

ZOI 2006: Cruder ostro kritizira CONI

Predsednik deželne odbora Giancarlo Cruder je v pismu, naslovljenem predsedniku Conija Mariu Pescanteju ostro kritiziral najnovejše odklonilno stališče Italijanskega olimpijskega odbora (Coni) v zvezi s kandidaturom Italije, Slovenije in Avstrije za skupno organizacijo zimskih olimpijskih iger leta 2006.

Dezelna skupnost, piše Cruder Pescanteju, ne more razumeti, zakaj CONI na svoji prihodnji seji v sredo v Rimu sploh ne namerava obravnavati kandidature »Iger brez meja« skupaj s kandidaturama Turina in Benetk. Ni nam jasno, pravi se Cruder, čemu je bil Trbiž na izboru kandidatov za igre leta 2002 povsem naravno italijanski kandidat, zdaj pa to naenkrat ni več, čeprav ostaja predlog o skupnih igrah z organizacijskega vidika povsem isti (le, da je nosilec kandidature formalno Celovec, op. ur.).

Cruder dalje izraza zmedenost in prizadetost deželne skupnosti, ki se cuti se bolj odrinjena od države, ob tem pa predsednik deželne vlade se obzaljuje, da Coni ni čutil potrebe, da bi svoje stališče tudi uradno utemeljil.

Avstrijski olimpijski odbor pa je včeraj uradno vložil kandidaturom Celovca in »Iger brez meja«.

Civilna družba in Evropa

LEVOCA - V Levoci na Slovaskem se je včeraj začelo peto srečanje predsednikov srednjeevropskih držav, katerim so se tokrat pridružili se voditelji Ukrajine, Romuni-

in Bolgarije. Predsednik Milan Kucan se je ze dopoldne, takoj po prihodu, sešel z romunskim kolegom Emilom Constantinescumem.

Tradicionalno sre-

dnjeevropsko vrhunsko srečanje - udeležujejo se ga predsedniki Avstrije, Italije, Češke, Nemcije, Slovaske, Madžarske, Poljske in Slovaske - je priložnost za razpravo o določeni

temi, tokrat o civilni družbi kot upu združene Evrope, hkrati pa je dvodnevno druženje predsednikov namejneno dvostranskim pogovorom.

Na 3. strani

Skrbnik Vito Campo odhaja v Gorico

TRST - Trzaski solski skrbnik Vito Campo bo v začetku februarja zapustil trzasko solsko skrbništvo in prevzel mesto skrbnika v Gorici. Premestitev spada v okvir sprememb v perifernih solskih uradih, ki jih je odredil minister za solstvo Luigi Berlinguer. Pred odhodom iz Trsta je skrbnik Campo v intervjuju za nas dnevnik podal obračun njegovega 12-letnega delovanja na celu trzasko sole s posebnim poudarkom na odnos do slovenskih sol in slovenske manjšinske skupnosti.

Na 4. strani

Odobren odlok o mlečnih kvotah

RIM - V... sestit gre rado, bi lahko zapisali o včerajšnjih parlamentarnih peripetijah odloka o tako imenovanih mlečnih kvotah. Poslanska zbornica ga je namreč odobrila včeraj pozno popoldne, potem ko so morali sejo večkrat prekiniti zaradi pomanjkanja legalnega števila navzočih poslancev, kar je med drugim tudi zelo razburilo predsednika Luciana Violanteja. Odlok, ki bo z objavo v uradnem listu v kratkem postal zakon, je podprlo 316 poslancev od 317 navzočih parlamentarcev (vzdržala se je edinole poslanka Dinijeve skupine Elisa Pozza Tascas), medtem ko se zastopniki Pola svobosčin in Severne lige niso udeležili glasovanja. V dvorani so bili le nekateri »opazovalci« opozicije, med njimi tudi nacebnik Forze Italia Giuseppe Pisanu.

Na 2. strani

Vlada potrdila volilni zakon FJK

RIM - Iz neuradnih virov se je zvedelo, da je ministrski svet uradno potrdil novi volilni zakon, s katerim bomo junija obnovili deželni svet Furlanije - Julijske krajine. S tem je baje Prodijeva vlada tudi potrdila obvezo, ki je v zakonskem besedilu, naj se vprašanje zastopnosti slovenske manjšine v dezel-

ni skupščini uredi s posebno zakonsko normo.

Ta dolžnost pripada dezelnemu svetu. Vprašanje je, ali bo svetu, ki je dolgo časa usklajeval stališča o sedanji volilni zakonodaji, uspelo pravočasno rešiti to vprašanje in če za tako rešitev sploh obstaja resnična politična volja.

V Sovodnjah o novem nogometnem igrišču

GORICA - V Sovodnjah bodo v kratkem začeli z deli za realizacijo novega nogometnega igrišča na območju pod občinsko telovadnico. Zupan Petejan v pogovoru za nas dnevnik pojasnjuje, zakaj so se odločili za zahteven poseg in kako ga nameravajo izpeljati.

Na 8. strani

Aktualnost
ideje
iger brez
meja

RADO GRUDEN

V sredo bo italijanski olimpijski odbor Coni odločil o tem, kdo bo italijanski kandidat za organizacijo zimskih olimpijskih iger leta 2006. Uradna italijanska kandidata sta sicer dva, Veneto in Piemont, toda dejansko se bo v sredo odločalo tudi o nadaljnji usodi kandidature treh dežel za »Iger brez meja«, katere formalni nosilec je Celovec. Čeprav gre torej za avstrijsko kandidaturom, pa vsi - tudi v Italiji - prav dobro vedo, da je to dejansko ponovljena kandidatura Furlanije Julijske krajine, avstrijske Koroske in Slovenije, z edino spremembo, da je namesto Trbiža tokrat nosilec korosko glavno mesto.

Kot receno, bo odločitev Conija znana sele v sredo. Do tokrat torej »zmagovalec« ne bi smel biti znan. Kljub temu pa je predsednik italijanskega olimpijskega odbora Mario Pescante ze povsem jasno povedal, da pod »Iger brez meja« Coni ne bo pritisnil svojega pečata. Zakaj je temu tako, lahko le ugibamo. Dejstvo je, da je Coni ob kandidaturi za igre leta 2002 odločno podprl Trbiž, in to predvsem zaradi ideje »Iger brez meja«, ki jo je ta kandidatura prinisala. Takrat so trije organizatorji prisli v zadnji izbor petih kandidatov, kjer pa je na koncu prodrli ameriški Salt Lake City.

Toda ideja o čezmejnih igrah je ostala in je naletela na trdno podporo v nasi deželi, na Koroskem in v Sloveniji. Zato je bila ponovna kandidatura povsem logična posledica tega, kot je bilo zato povsem logično, da so nedavne izjave predsednika Conija, da sta edina italijanska kandidata Veneto in Piemont, povzročila precejšnje nezadovoljstvo v deželni stvarnosti. Zato ne čudi odločna reakcija predsednika dežele Giancarla Cruderja, ki od predsednika Conija zahteva, da italijanski olimpijski odbor obravnava tudi kandidaturom za »Iger brez meja«.

Razburjenost v FJK je povsem razumljiva. Nekočliko manj je razumljivo apriorno odklonilno stališče Conija. »Iger brez meja« namreč na najboljši način udejanjo zamisel združene Evrope. Leta 2006 bo Evropska unija realnost, v tej realnosti pa bo takrat svoje mesto imela tudi Slovenija. Med Italijo, Avstrijo in Slovenijo torej tudi formalno ne bo meja, s tem pa tudi kandidatura Celovca za organizacijo »Iger brez meja« sega preko ozkega nacionalnega okvira (avstrijskega) in bi zato morala to nujno biti tudi slovenska (kar je) in tudi italijanska kandidatura...

Perzijske preproge
POPUSTI DO 50%
PODOBNIK
na Opcinah, ul. Salici 1
Velika izbira perzijskih preprog z garancijo direktno iz uvoza.
Placilo na obroke.

ARREDAMENTI
Selva
SEZONSKO ZNIŽANJE CEN
-30%
zaključna dobava
TRZIC ul. Valentinis 18 - Tel. 0481/410395

PEUGEOT OD LIT
306 sw 21.900.000*
*306 SW XN 1.4, 75 CV (37 KW), vključen državni prispevek. Ponudbo nudijo zastopniki in podružnice Peugeot.
ZAPADLOST
31 01 98

PREIZKUSITE GA PRI:
PADOVAN & FIGLI s.r.l.
Trst, ul. Flavia 47 - Tel. 827782



RAI / PO Odstopu Renza Siciliana

Na potezi sedaj spet parlament

V Kartelu svoboščin se nekateri ogrevajo za predsedniško kandidaturo Romitija

RIM - Po nedavnem odstopu predsednika Enza Siciliana in dveh članov upravnega sveta, je usoda radiotelevizijske ustanove RAI spet v rokah parlamenta, točneje predsednika senata Nicole Mancina in predsednika zbornice Luciana Violanteja. Resitev vsekakor ni tako enostavna, saj so odstopili le trije člani in torej ne ves upravni svet, ki pa bo to morada naredil v prihodnjih urah. Medtem ko se vse stranke ukvarjajo s tem problemom, so nekateri zastopniki Pola svoboscina včeraj nepričakovano predlagali za novega predsednika RAI Cesareja Romitija, ki bo v kratkem zapustil krmilo največje italijanske avtomobilske hiše. Njegovo kandidaturo je prvi predlagal Mario Landolfi, član vodstva Nacionalnega zaveznitva, ki je prepričan, da bi bil Romiti zelo dober predsednik RAI, s čimer soglašajo tudi pri Krščanskodemokratskem centru (CCD).

Član vodstva DSL Lanfranco Turci pravi, da bi morali vsa volilna mesta

v radiotelevizijski ustanovi prevzeti strokovnjaki oziroma menedžerji. Turci je očitno mnenja, da Siciliano in kolegi v upravnem svetu niso bili menedžerji, v kar so trdno prepričani zlasti pri Zeleni listi. Edina, ki trdovratno brani (nekdanji?) upravni odbor je Ljudska stranka, kritike na račun bivšega predsednika pa prihajajo tudi iz vrst Stranke komunistične prenove.

Oglasil se je tudi ministrski predsednik Romano Prodi. V nekem intervjuju je dejal, da se kot premier ni nikoli in se tudi v bodoče ne misli ukvarjati z notranjimi problemi in z ustrojem RAI, izrazil pa je željo, da okrog tega vprašanja res ne bi prislo do političnih ali medstrankarskih obračunavanj. Prodi je hotel s to izjavo očitno odgovoriti na novinarske vesti, po katerih je glede RAI v teku ostra »bratomorna vojna« znotraj levosredinske Oljke, posebno med Hrastom in krogi, ki so politično bližje predsednika vlade.

GOSPODARSTVO / CONFINDUSTRIA

Fossa: 35-urni delovnik bo okrepil brezposelnost

Sindikati za čimprejšnji vladni načrt o 35 urah



Predsednik industrijev Fossa (levo) in predsednik Federmeccanice A. Pininfarina (AP)

RIM - Gospodarska kronika je tudi včeraj beležila vrsto posegov o uvajanju 35-urnega delovnika. Predsednik Združenja industrijcev Confindustria Giorgio Fossa je že stotič ponovil, da nasprotuje vsiljenemu krčenju delovnih ur in dodal, da bi lahko ta kocljiva zadeva privedla tudi do družbenih konfliktov. Skrajšani delovnik je zanj le anahronistična in zgrešena zadeva, ki izvira iz politične šibkosti sedanje večine: da bi vlada izšla iz krize, v katero jo je pahnil Bertinotti, je spravila v krizo gospodarstvo, je bila rezka ugotovitev predsednika Confindustrie. Po njegovem mnenju to ne bo privedlo do povečanja zaposlitve. Mnenje je podkrepil s podatkom iz Nemčije. Po uvedbi 35-urnega delovnika se je brezposelnost v tej državi povečala, in sicer kar za 200 tisoč delovnih mest.

O zadevi so spet spregovorili tajniki sindikalnih zvez CGIL, CISL, UIL, Cofferati (CGIL) in D'Antonio (CISL) sta v en glas ponovila zahtevo, naj vlada čimprej predstavi ustrezni zakonski osnutek, da bi na ta način lahko zaceli razpravljati o kocljivem vprašanju na podlagi točnih elementov. Larizza (UIL) je bil zelo jasan: izjavil je, da uvedba 35-urnega delovnika do leta 2001 ne predstavlja enega od ciljev sindikalnih organizacij. Po njegovem mnenju bi morali vprašanje delovnega urnika rešiti na pogajanjih o obnovah delovnih pogojev.

NOVICE

Scalfaro pomilostil južnotirolske teroriste

LEVOCA (SLOVASKA) - Predsednik italijanske republike Oscar Luigi Scalfaro je pomilostil štiri južnotirolske teroriste, ki so bili obsojeni zaradi prevratniške in teroristične dejavnosti. To je napovedal sam Scalfaro ob prihodu v slovaško Levočo, kjer se je udeležil vrha predsednikov srednjeevropskih držav. Pomilostenci so 60-letni Peter Matern, 74-letni Wolfgang Pfandler, 70-letni Enrico Klier in 50 letni Gerhard Pfeffer. O pomilostitvi je Scalfaro seznanil tudi avstrijskega kolego Thomasa Klestila, ki je bil prav tako v Levoči. Na Južnem Tirolskem in v Avstriji so vest pozdravili z vidnim zadovoljstvom. Predsednik boccenske pokrajine Luis Durnwalder je poudaril, da bo Scalfarova gesta se izboljšala dobre odnose med Avstrijo in Italijo ter bo pozitivno vplivala na položaj na Južnem Tirolskem. Zadovoljna je bila tudi Eva Klotz, voditeljica skrajne skupine Union für Südtirol in hči pokojnega terorista Georga Klotza, ki je izrazila upanje, da bodo sedaj pomilostili tudi druge južnotirolske teroriste. V Avstriji pa so včeraj poudarjali, da je do pomilostitve prišlo tudi po zaslugi zavzetosti avstrijske strani za ta problem.

Pozitivna plačilna bilanca: aktiva 23.147 milijard lir

RIM - Aktivni saldo italijanske plačilne bilance je lani znašal kar 23.147 milijard lir, kar je precej več od 20.597 milijard lir aktivne, ki so jo zabeležili leta 1996. Prihodki bančnih kapitalov so znašali 14.868 milijard lir, razhodki pa so znašali 24.897 milijard, tako da se je v primerjavi s letom prej povečal negativni saldo, ki sedaj znaša -10.029 milijard lir. Tekoče postavke pa so zabeležile kar 33.176 milijard lir aktivne. Na pozitivni rezultat so vplivali predvsem podatki za december, ki niso bili negativni kot leta 1996.

Banka Italije ima 133.634 milijard rezerv

RIM - Banka Italije je zabeležila nov rekord, saj je imela konec decembra kar 133.634 milijard lir rezerv. To je najvišji znesek v zgodovini italijanskega osrednjega bančnega zavoda. Aktivnih rezervnih postavk je imela za 135.661 milijard lir, pasivnih pa za 2.027 milijard lir. V aktivni je 78.091 milijard lir v konvertibilni valuti, 15.932 v ekujih, 3.942 milijard lir v postavkah Mednarodnega denarnega sklada, 118 milijard lir za posebne pravice bančnih dvigov in 35.578 v zlatih rezervah. Pred sedanjim rekordom so septembra zabeležili nekaj več kot 130.000 milijard lir rezerv.

Lacijski DUS: v ponedeljek odločitev o somatostatinu

RIM - Lacijsko Deželno upravno sodišče (DUS) bo v ponedeljek odločalo o prizivu Codaconsa, ki je zahteval, da imajo v bolnišnicah bolniki pravico da zahtevajo brezplačni somatostatini, ki ga predvideva metoda Di Bella pri zdravljenju rakastih obolenj.

REAKCIJE / DAN PO URADNI NAPOVEDI

Pozitivne ocene zamenjave pri Fiatu

Vsi se strinjajo, da bo Fresco pomagal Fiatu v sedanjih globalizacijskih izzivih

RIM - Dan po uradni napovedi, da bo dosedanji predsednik Fiata Cesare Romiti ob dopolnitvi svojega 75. rojstnega dne funkcijo prepustil 65-letnemu Paulu Frescu, podpredsedniku ameriške General Electric, so bili včerajšnji komentariji zelo pozitivni.

Predsednik italijanske vlade Romano Prodi je izjavil, da Romitijev odhod ne bo povzročil »zapletov« v turinskem podjetju, ker to ni »travmatičen prelom«, temveč ze vnaprej napovedan odhod. Romiti med drugim zapusca »zdrav obrat«. Seveda pa Prodi obzahuje prerano smrt Alberta Agnellija, ker bo sedaj za Fresca manj jasno, kaj se bo zgodilo na drugem bregu. Za Prodija je Fresco najprimernejša oseba, ki bo kos sedanjim izzivom. Glede Romitija pa je

Prodi prepričan, da bo ostal aktiven na italijanskem gospodarskem in političnem prizorišču.

Tudi bivši predsednik Confindustrie Sergio Pininfarina je mnenja, da je za Fiat »zelo pozitivno« dejstvo, da si je Paolo Fresco nabral svoje menedžerske izkušnje v tujini, ker bo s tem pomagal Fiatu v sedanjem obdobju gospodarske globalizacije. Pininfarina je obzaloval Romitijev odhod, a je takoj pristavil, da je bil sklep pameten, ker je pomladitev koristna.

Sedanji predsednik Confindustrie Giorgio Fossa pa je bil zelo skop, upa samo, da bo z Romitijevim odhodom sedaj imel enega člana več, kar pomeni željo, da bi Romiti ostal posloven. Podobno pozitivno oceno o za-

menjavi v vrhu Fiata je dal tudi industrijec Pietro Marzotto, medtem ko je pooblaščen upravitelj Fiatovega Iveca Giancarlo Boscetti izrazil prepričanje, da zamenjava »ne bo povzročila zasukov« v dosedanji strategiji Iveca.

Fiatov castni predsednik Giovanni Agnelli pa je glede bodočih Romitijevih korakov izjavil, da je odločitev izključno v Romitijevih rokah, vsekakor pa je izključil njegov vstop v politiko. Glede bodočega Fiatovega predsednika je Agnelli izjavil, da je najboljši med vsemi, ki so bili na razpolago.

Zamenjavo je pozitivno ocenil tudi mednarodni gospodarski tisk, ki vidi v njej nadaljnji korak proti Fiatovi globalizaciji.

AKTUALNO / PO ZAUPNICI PRODIJEVI VLADI

Zbornica je uzakonila odlok o mlečnih kvotah

Težave s pomanjkanjem legalnega števila prisotnih Kartel svoboščin in Liga sta bojkotirala glasovanje

RIM - Poslanska zbornica je včeraj pozno popoldne končno odobrila dekret o t.i. mlečnih kvotah, ki bo z objavo v uradnem listu v kratkem postal zakon. Odlok je podprlo 316 poslancev od 317 navzočih parlamentarcev (vzdržala se je edinole poslanka Dinijeve skupine Elisa Pozza Tasca), medtem ko se zastopniki Pola svoboscina in Severne lige niso udeležili glasovanja. V dvorani so bili le nekateri »opazovalci« opozicije, med njimi tudi načelnik »Forza Italia« Giuseppe Pisanu.

Vladni odlok so odobrili sele v sestem glasovanju, saj so morali sejo večkrat prekiniti zaradi pomanjkanja legalnega števila navzočih poslancev, kar je upravičeno zelo razburilo predsednika Luciana Violanteja. Odsotni si bili seveda predstavniki Oljke in Stranke komunistične prenove, saj je opozicija že predvčerajšnjim napovedala bojkot glasovanja.

Liga in desnica sta zelo jezni, ker je Romano Prodi zahteval zaupnico, ki je kasneje iznicila številne amandmaje

opozicije. Slednja je umaknila tudi vse resolucije in politične dokumente, ki jih predložila o teh vprašanjih. Odobritev dekreta pa ne rešuje problema mlečnih kvot. Opozicija je zbrala že dovolj podpisov za nezaupnico ministru za kmetijstvo Micheleju Pintu, ki je politično blizu Ljudski stranki (je bivši demokristjan) in se v teh okoliščinah res ni proslavil kot sposoben minister. V Oljki ga sciti edino Ljudska stranka, marsikdo v DSL pa podpira njegovo zamenjavo. Bomo videli, kaj se bo sedaj zgodilo z zahtevo po nezaupnici.

Takoj po odobritvi odloka so številni traktorji, ki so več dni »obležali« Rim prizgali motorje in se začeli vracati domov na Sever, posebno v Lombardijo, Emilijo in Veneto. Njihov protest pa se zdalec ni končan in se bo nadaljeval v drugih oblikah. Delegacija rejcev bo prihodnji teden v Bruslju sprejel evropski komisar za kmetijstvo in živinorejo, napovedujejo pa se tudi druge politične pobude na državni in mednarodni ravni.

MILAN / V DRUGI STOPNJI

Modne kreatorje oprostili obtožbe, da so podkupovali

Sodniki so bili tokrat mnenja, da so podkupnino izsilili finančni stražniki

MILNA - Drugo milansko prizivno sodišče je včeraj oprostilo skupino italijanskih modnih kreatorjev (Krizia, Ferrè in Santo Versace), ki so bili s prvostopenjsko razsobo obsojeni zaradi korupcije. Včeraj so namreč sodniki dokončno ugotovili, da so od prizadetih izsiljevali podkupnino finančni stražniki in da torej ni slo za podkupnino, kot se je prvotno trdilo. Sodniki so v bistvu sprejeli trditve obtožencev, ki so že na prvostopenjskem procesu neuspešno poskušali dokazati, da so jih finančni stražniki prisilili, da so jim izročili velike vsote, ker bi v nasprotnem primeru z zavlačenjem v davčnih

preiskavah finančni stražniki povzročili modnim podjetjem se večjo gmotno škodo.

Santo Versace in Mariuccia Mandelli (Krizia) sta pred enim letom med prvostopenjskim procesom izcrpno pričala, kako je prišlo do izsiljevanja. Finančni stražniki so se dobesedno utaborili v podjetjih, čeprav bi zadostoval slab teden, da bi pregledali vse knjigovodske in računovodske knjige. Santo Versace je tako pristal na placilo 300 milijonov lir, saj je vsak dan zaradi inspekcije finančnih stražnikov izguba znašala kakih 100 milijonov lir. Isto je potrdila Mariuccia Mandelli, a sodniki jima takrat niso verjeli.



LEVOČA / GOSTITELJ PETEGA SREČANJA JE SLOVAŠKA

Predsedniki srednjeevropskih držav o civilni družbi kot upu združene Evrope

Poleg srednjeevropskih držav prisotni tudi predsedniki Ukrajine, Romunije in Bolgarije

LEVOČA - V Levoci na Slovaškem se je včeraj začelo peto srečanje predsednikov srednjeevropskih držav, katerim so se tokrat pridružili se voditelji Ukrajine, Romunije in Bolgarije. Uradna otvoritvena slovesnost je bila zgodaj popoldne na osrednjem trgu zgodovinskega mesteca Levoča, ki leži na severu države pod Visokimi Tatrami, nekaj več kot 50 kilometrov od meje s Poljsko. Predsedniki enajstih držav so si nato ogledali z zidom obdano mesto in prisostvovali odkritju spominske plošče. Pozno popoldne je bilo osrednje delovno srečanje, okrogla miza z naslovom Civilna družba - up združene Evrope, zatem pa so imeli predsedniki na voljo čas za dvostranske pogovore.

Danes bodo najprej nadaljevali z dvostranskimi srečanji, nato pa se bodo ugledni gostje ločeno sesli s predstavniki slovaške civilne družbe, kar so gostitelji poimenovali »vrtljak«. Zadnji del tokratnega srečanja je namenjen pogovoru z novinarji.

Na tokratnem srečanju ob gostitelju, slovaškem predsedniku Michalu Kovaču, sodelujejo: predsednik Slovenije Milan Kučan, Madžarske - Arpad Goencz, Italije - Oscar Luigi Scalfaro, Avstrije - Thomas Klestil, Češke - Vaclav Havel, Nemčije - Roman Herzog, Poljske - Aleksander Kwasniewski, ter gostje: iz Ukrajine - Leonid Kučma, Romunije - Emil Constantinescu in Bolgarije - Petar Stojanov.

Predsednik Milan Kučan se je že



Milan Kučan z avstrijskim predsednikom Klestilom in madžarskim Goenczem (Ap)

dopolodne, takoj po prihodu, sesel z romunskim kolegom Emilom Constantinescujem, s katerim je izmenjal stališča o procesu siritve zveze NATO; Slovenija in Romunija sta bili namreč resni kandidatki za vstop že v prvem krogu in sta zainteresirani za čimprejšnji drugi krog siritve Severnoatlantske zveze. Predsednika sta ocenila tudi razmere na širšem obmo-

čju Evrope, zlasti na Balkanu in območju nekdanje Sovjetske zveze, in potrdila, da je za presejanje starih delitev na vzhod in zahod ter za zagotavljanje in vzpostavljanje miru in varnosti v Evropi siritve Nata neizbežna.

Državnika sta se tudi dogovorila, da bo romunski predsednik Constantinescu letos spomladi obiskal Slovenijo. (STA)

Kučan o renesansi civilne družbe

LEVOČA - "Pričakujem, da bo razprava o naslovni temi srečanja, Civilna družba - up združene Evrope, dala odgovor na to, kje so poglavitni razlogi za renesanso, ki jo dozivlja civilna družba, potem ko je v državah nekdanjega političnega vzhoda, kjer je igrala veliko vlogo pri razgraditvi totalitarnega sistema, skorajda zamrla in jo je vsrkala tako imenovana politična družba in stranke, zdaj pa znova kaže veliko oživljanje, najbrž pogojeno tudi s poseganjem države in politične družbe v zasebnost državljanov," je v kraštem pogovoru s slovenskimi novinarji danes v Levoci na Slovaškem povedal slovenski predsednik Milan Kučan.

Na vprašanje, kako komentira navzočnost treh gostujočih držav na tradicionalnem srečanju srednjeevropskih predsednikov, je odgovoril, da gre za odločitev gostiteljice Slovaške, ki je povabila sosede, ob tem pa gre za države z območja, ki vpliva na evropske razmere in na integracijo Evrope.

O prihodnosti srečanj oziroma morebitni razširitvi se bodo voditelji držav poskušali dogovoriti do

konca tega srečanja, obstaja pa tudi možnost, da se dogovorijo le o tem, kako naj razpravo pripeljejo do konca. Predsednik Kučan meni, da bi morala srečanja ostati znotraj okvirov, ki jih je postavil na samem začetku češki predsednik Vaclav Havel, ki je oče te ideje.

Na vprašanje, katere teme prevladujejo v dvostranskih pogovorih predsednikov držav, je Milan Kučan povedal, da so v ospredju Evropska unija, zveza Nato in kolektivni sistem varnosti - v kontekstu odnosov oziroma interesov posameznih držav. Poudaril pa je, da gre za neformalno izmenjavo mnenj, ki je dostikrat širša od protokolarnega okvira uradnih pogovorov.

Slovenski predsednik se bo v Levoci ločno pogovarjal z večino kolegov, dopoldne se je sesel z voditeljema Romunije in Madžarske, Constantinescujem in Arpadom Goenczem, zvečer pa naj bi se srečal tudi z ukrajinskim predsednikom Leonidom Kučmo. Dvostranske pogovore naj bi nadaljeval se jutri dopoldne.

LJUBLJANA / PREMIEROVA NOVINARSKA KONFERENCA O AKTUALNIH VPRAŠANJH

Drnovšek o odnosih s sosedi

Glede Piranskega zaliva se ni nič premaknilo - Staroavstrijem ni mogoče priznati statusa manjšine

LJUBLJANA - Naprosen, naj komentira pogovore zunanjega ministra Borisa Frleca s Hrvati na Otočcu in z Avstriji na Dunaju, je premier Janez Drnovšek na včerajšnji novinarski konferenci ponovil, da namen srečanja z vodjo hrvaške diplomacije ni bil »noben dogovor niti nobeno konkretno vprašanje, ki naj bi ga resila«, prav tako ne delen dogovor o Trdinovem vrhu. Taksnih pooblastil zunanji minister niti nima. Vprašanje meje med Slovenijo in Hrvaško se lahko obravnava le v celoti - ko bodo stvari tako daleč, do tedaj pa dela ekspertna skupina in diplomatska komisija, je poudaril Drnovšek.

Diplomska komisija ugotavlja dejstva o tem, kje točno se je izvajala suverenost 25. junija 1991. Ta okvir določa slovenski ustavni zakon, pa tudi hrvaška ustava. To delo ni politično, temveč strokovno-tehnično, namreč ugotavljanje vseh pravnih in drugih dejstev, relevantnih za določitev meje in suverenosti med državama.

Dejstvo je, da obstaja nekaj spornih točk, o katerih bo potrebno na koncu doseči politično soglasje ali uskladitev. »Tako daleč nismo,« je potrdil premier ter obenem poudaril odločenost Slovenije, da »parcialnih resitev na meji ni,« možen je le končen skupen dogovor.

Vsakič, kadar je prišlo do intenzivnejših stikov med predstavniki Slovenije in Hrvaške, je vedno prihajalo do nenavadnih zapletov, problematiziranih, afer in podobnega, je se opozoril Drnovšek ter dodal, da se zato včasih »rahlo cudimo in se sprašujemo, kaj se bo zgodilo naslednjic, ko bomo skušali kaj resiti.«

Kar se tiče Piranskega zaliva, »ni nobenih premikov«, je na vprašanje Dela odgovoril premier ter ponovil slovensko vztrajanje pri teritorialnem izhodu na odprto morje, do česar ima Slovenija pravico. »Na tej točki nismo prišli skupaj s hrvaškimi pogajalci in to je ključna

odprta točka,« je poudaril. Dodal je se, da ni povsem jasno vztrajanje hrvaške države ob upoštevanju dejstva, da ima Hrvaška zelo veliko morja in da je »Piranski zaliv tradicionalno slovenski«. Zato je normalno, da država, ki ima samo ta zaliv, pričakuje teritorialni izhod na odprto morje. Drnovšek dvomi, da bo tega stališča odstopila katerakoli slovenska vlada. Drnovšek pa kljub vsemu upa, da se bodo postopno ustvarili pogoji za dogovor, kar je navsezadnje v interesu obeh držav.

Glede odnosov z Avstrijo in sporno nemško govorečo skupino je premier izpostavil, da si »ne želimo novih zapletov s sosedi«, da pa je Slovenija pripravljena odgovoriti na potrebe državljanov Slovenije v skladu z njihovimi ustavnimi pravicami. Če si želijo organizirati kulturna društva, v skladu z našimi demokratskimi standardi lahko odgovorimo pozitivno. »Drugo vprašanje pa je, ali se sploh lahko pogovarjamo o statusu manjšine za kaksno od taksnih skupin. Ta status je določen v slovenski ustavi, kjer je jasno zapisano, da ga imata italijanska in madžarska manjšina, ki imata politične predstavnike v državnem zboru,« je dejal Drnovšek. Vlada nima pogajalskih možnosti, da bi se izven teh ustavnih resitev s komerkoli pogovarjala in ponudila podobne politične pravice.

Premier je spregovoril se o kopici vprašanj in med drugim dejal, da je vlada v zadnjem času štiri petine časa posvetila gospodarskim vprašanjem. Posebej je omenil razpravo o poročilu Mednarodnega denarnega sklada (IMF), v katerem po oceni gospodarskega kolegija vlade ni nič novega in v bistvu potrjuje domače ocene. Obrestne mere v Sloveniji so prevelike, je ocenil in napovedal sestanek o tej temi prihodnji teden z guvernerjem Banke Slovenije in drugimi predstavniki centralne banke ter gospodarskimi ministri. (STA)

Spori med večino in opozicijo o Trdinovem vrhu in o incidentu z obveščevalci na meji s Hrvaško

LJUBLJANA - Odbor državnega zbora (DZ) za obrambo bo v sredo začel razpravo o nedavnem vojnem incidentu ob slovensko-hrvaški meji ter o umiku elektronske opreme s Trdinovega vrha, saj naj bi do takrat obrambno ministristvo odboru predložilo ustrezna pisna gradiva o obeh omenjenih zadevah, so po večurni seji, ki je deloma potekala tudi za zaprtimi vrati, sklenili člani parlamentarnega odbora. Obrambni minister Tit Turnšek je po končani seji novinarjem dejal, da omenjena dogodka, ki bosta v prihodnjih dneh predmet obravnave, nista povezana, kakršnokoli njuno povezovanje pa Sloveniji ne koristi, saj naj bi to pomenilo umetno ustvarjanje slabših pogajalskih pozicij Slovenije v pogajanjih s Hrvati.

Glede Trdinovega vrha so nekateri poslanci predlagali, naj obrambni minister na seji o tem poda vsaj ustno informacijo, vendar je minister Turnšek predlagal, naj odbor ministristvu da 7- do 10-dnevni rok za pripravo gradiva, na podlagi tega pa naj se opravi kompleksna obravnava problematike Trdinovega vrha, »saj zadeva ni enostavna.«

Na vprašanje člana odbora Iva Hvalice (SDS), zakaj zadeva ni enostavna, je minister Turnšek dejal, da bo to pojasnil na zaprtem delu seje. Po seji je Turnšek novinarjem tudi dejal, da »premešanje elektronske opreme nima s tistim, kar jaz mislim povedati o Trdinovem vrhu, nobene zveze«. Trdinov vrh je politično strateško pomemben pri preučevanju meje kot pogajalska pozicija; Slovenska vojska bo Trdinov vrh branila in bo tam obstala, dokler bo pač takšna politična odločitev.

Glede očitkov nekaterih članov odbora, da iz medijev več izvedo o omenjenih dogodkih kot pa s strani obrambnega ministristva je Turnšek dejal, da to pomeni, »da imamo v Sloveniji dobre medije, minister pa varuje tisto, kar mu narekuje službena dolžnost, dokumente s strogo zaupno vsebino pa moram temu primerno na odbor tudi obravnavati«. Turnšek je tudi dejal, da pred člani odbora ni nič skrivnega, »gre le za to, da ne moremo operirati s polresnicami, temveč je treba podati celovito in pisno informacijo.«

Kolegij predsednika Združene liste socialnih

demokratov (ZLSD) Boruta Pahorja je na današnji redni seji kot škodljivo ocenil dejstvo, da 17 dni po prijemu dveh slovenskih obveščevalcev na hrvaški strani, vlada se vedno ni sposobna predložiti končnega poročila o dogodku. Omenjeni incident se prepleta tudi z dvomi o morebitnih novih dogovorih slovenske in hrvaške strani v zvezi s Trdinovim vrhom, opozarja ZLSD, ki ob tem ponovno poudarja potrebo po sprejemu zakona o nadzoru nad delom obveščevalnih služb.

ZLSD pričakuje, »da bo zadnji incident okreplil napore vlade, da poskrbi tudi za večjo profesionalnost

obveščevalnih služb, ki morajo biti predmet državnih in ne strankarskih interesov.«

SKD pa je izjavila, da bi morala biti javnost pravocasnno obveščena o nedavnem incidentu na meji s Hrvaško. Sicer pa je kadrovska zasedba v teh službah nestrokovna, nezanesljiva in nelojalna. Glede ministra za obrambo Tita Turnška pa obstaja objektivna odgovornost, ki se mora reševati na enak način, kot se je v preteklosti z ministrom za notranje zadeve Ivanom Bizjakom, ki je sam odstopil zaradi podobne afere, oz. z Janezom Janšo, ki je bil odstavljen. (STA)

ZVEZA SLOVENSkih KULTURNIH DRUŠTEV
GLASBENA MATICA TRST
GLASBENA ŠOLA SEŽANA
KULTURNI CENTER SREČKA KOSOVELA
ZVEZA KULTURNIH ORGANIZACIJ SEŽANA

vključno vabijo na

4. REVIIJO
KRAŠKIH PIHALNIH GODB

Kulturni center Srečka Kosovela v Sežani
danes, 24. januarja 1998 ob 20. uri

KONCERT OMOGOČA

CREDITO COOPERATIVO
DEL CARSO

ZADRŽNA KRASKA
BANKA



SLOVENSKA SKUPNOST / V RESTAVRACIJI V PREČNIKU

Tradicionalno srečanje ob začetku leta

Večera so se udeležili številni gostje iz FJK in Slovenije - Obračun tajnika Breclja



NABREZINA - V restavraciji Sardoc v Prečniku je bilo sinoci tradicionalno novoletno srečanje Slovenske skupnosti (foto KROMA), ki so se ga poleg številnih predstavnikov in prijateljev stranke ter manjšinskega političnega življenja udeležili tudi eminentni gostje iz Slovenije in Furlanije - Julijske krajine. Bila je to prilžnost za družabno in prijateljsko srečanje, a tudi za soočanje in razmišljanje o mnogih aktualnih problemih.

Po uvodnem pozdravu in besedah predsednika SSK Bernarda Spacapana, je predsednik deželne skupščine Roberto Antonione podčrtal, da mora večinski narod poskrbeti za zaščito Slovencev, kar v tem primeru velja zlasti za deželni svet. Slovenski minister

za pravosodje Tomaz Marusic, ki je prinesel tudi pozdrav Slovenske ljudske stranke, je izrazil upanje, da si bo manjšina čimprej znala izbojevati skupno in demokratično zastopstvo.

Predsednik odbora slovenskega parlamenta za Slovence v zamejstvu in po svetu Marijan Sifrer je izrazil trdno prepričanje, da se v matični Sloveniji končno uveljavlja nova in sončne strani občutljivost za probleme in vsakdan zamejskih Slovencev. Poslanec in bivši koprski župan Aurelio Juri pa je pozdravil v imenu Združene liste socialnih demokratov ter italijanske narodne skupnosti v Sloveniji.

Deželni tajnik SSK Martin Breclj je prikazal senčne in sončne strani preteklega leta. Poudaril je parifikacijo dvojezi-

čnega solskega centra v Spetru Slovenov v Beniciji, v svojem posegu pa je opozoril zlasti na neresene probleme, začeni z znanimi zastoji v zvezi s parlamentarno odobritvijo globalne zakonske zaščite. Stranka Slovenske skupnosti je nezadovoljna predvsem z izpolnjevanjem pravic glede zastopnosti Slovencev v izvoljenih telesih, se zlasti v deželnem svetu. Breclj se je zavzel za večjo enotnost in odločnost pri političnih nastopih slovenske manjšine, zato je stranka sprožila proces preverjanja v naši narodnostni skupnosti, v upanju, da bo to čimprej obrodilo konkretne rezultate.

Prijeten večer v Prečniku je obogatil nastop Dekliškega zbora Devin pod taktirko dirigenta Hermana Antonica.

ŠOLSTVO / POGOVOR PRED ODHODOM

Skrbnik Campo: 12 let na čelu tržaške šole

Ministrstvo za šolstvo ga je premestilo v Gorico

TRST - V prvih dneh februarja bo tržaški solski skrbnik Vito Campo zapustil tržaško solsko skrbništvo in prevzel novo delovno zadolžitev na goriskem skrbnistvu. Vrnil se bo tja, od koder je pred skoraj dvanajstimi leti prispel, a se selitve ne veseli. V teh letih je spoznal tržaško stvarnost in zazivel z njo, zato je z dokajšnjo grenkobo sprejel novico iz ministrstva, ki je - v okviru splošnih sprememb v perifernih solskih organih - napovedovala njegovo premostitev. Pred odhodom je privolil v intervju, da bi podal nekaksen obračun svojega delovanja v Trstu.

Kako bi ocenili svoje delo na čelu tržaškega solskega skrbništva?

»Ko sem prispel v Trst, sem se znašel pred hudimi upravnimi težavami. Skrbništvo je razpolagalo z enim samim funkcionarjem, treba je bilo postaviti na noge številne službe. Sola je bila takrat povsem odrezana od tržaškega družbenega življenja. Mislim, da sedaj ni več tako. Z veliko truda nam je uspelo izvesti številne pobude, ki so dejansko povezale solo s širšim družbenim tkivom: ustanovami, institucijami, organizacijami, gospodarskimi in kulturnimi združenji. Povedati je treba, seveda, da je bilo to mogoče izpeljati tudi zaradi spremenjene politične klime v mestu. Nekdanja občinska uprava je bila sila zaprta, kar se je nato odrazilo tudi na solskem področju. Za sedanjost je značilno odpi-



ranje, kar je blagodejno učinkovalo na solo, ki je začela vzpostavljati uspešne stike tudi s tujino. Po tej plati zavzema tržaška sola eno vodilnih mest v vsedravnem merilu. Obračun je torej - po mojem mnenju - pozitiven.«

Kakšen je bil vaš odnos do slovenske šole na Tržaškem?

»Zacetek ni bil lahek. Slovenska stvarnost na Tržaškem je mnogo bolj zapletena kot na Goriskem. V Trstu so Slovenci bolj nezaupljivi do italijanske skupnosti kot v Gorici. Slovenska skupnost ze desetletja čaka na zaščitni zakon, ki naj enkrat za vselej jasno uzakoni njene pravice in njen odnos do italijanskih oblasti. Nesoglasja in konflikti izvirajo prav iz pomanjkanja ustreznega zakona, kar dopušta

različne interpretacije obstoječih norm, in to prav zato, ker vsebujejo na primer Londonski memorandum in Osimski sporazum splošne norme, ne pa konkretnih, ki se nanašajo na točno določene situacije. Obrazložil bom s primerom. Slovenci zahtevajo, naj skrbništvo odgovarja na njihove prošnje v slovenscini. Po ustavni normi imajo Slovenci pravico to zahtevati, skrbništvo pa ne razpolaga s strukturo, ki bi to lahko izvedla zaradi pomanjkanja ustreznih določil, ki bi solsko upravo obvezovala, da to stori.«

Katera so po vašem mnenju temeljna vprašanja slovenske šole na Tržaškem?

»Najprej bi rad poudaril, da je solsko vprašanje temeljno vprašanje vsake skupnosti. Za manjšino

je se toliko bolj pomembno, ker sola kroji manjšino. Veliko aktualno vprašanje predstavlja tako imenovana racionalizacija solskih struktur. Ta je potrebna zaradi zmanjšanja javnih izdatkov. Na ministrstvu nam je v preteklosti uspelo izboriti določene olajšave za slovenske sole, kar je tudi sprožilo negodovanje v nekaterih italijanskih krogih. Poudariti pa je treba, da bi morala tudi sama manjšina sprevideti, da bi obdržanje solskih struktur za vsako ceno škodilo v prvi vrsti prav manjšini. Streneti moramo namreč po kvalitetni soli, sola z le nekaj učenci v razredu ali celo v celem posloplju pa ne more biti kvalitetna.«

Kako bi vi rešili to vprašanje?

»Gotovo ne bi ponovil napake izpred treh let, ko sem poveril nadzornici in ravnateljem naloge, da izvedejo okvirni načrt o racionalizaciji. Le-ti so se znašli nato v velikih težavah zaradi pritiskov in napadov politikov, starsev in tudi drugih ljudi. Zavedam se, da bi jaz ne mogel nikoli prejeti soglasja slovenske manjšine o racionalizaciji solskih struktur. Ko bi ostal na mestu tržaškega solskega skrbništva, bi zato umestil komisijo, ki bi zaozbjela vse komponente slovenske skupnosti. Ta komisija naj bi izdelala ustrezní načrt, ker menim, da je predlog o smotrnejšem solskem sistemu in torej o kvalitetnejši solski ponudbi v interesu same manjšinske skupnosti.« (M.K.)

NOVICE

V torek okrogla miza o vlogi KD na Tržaškem

TRST - V hotelu Savoia (dvorana Imperatore) bo v torek, ob 17.30 okrogla miza na temo »Italija Krščanske demokracije v Trstu: 1954-1975«, ki jo prireja krozek Ercole Miani v okviru konferenc o povojni zgodovini tržaške stvarnosti. Na torkovi okrogli mizi, ki jo bo vodil predsednik Mianija Maurizio Fogar, bodo sodelovali senator Nino Cuffaro, duhovnik Libero Pelaschiar, nekdanji predsednik Pokrajine Michele Zanetti, Fulvio Anzellotti, Piero Purini ter nekdanji poslanec KD Corrado Belci.

Na srečanju bo tekla beseda tudi o t.i. aferi Hreščak, ko je nacionalistična desnica zolčno nastopila proti imenovanju slovenskega predstavnika v občinsko upravo. Govor pa bo seveda tudi o Osimskem sporazumu in o nastanku melonarskega gibanja, vse to v luči vloge krajevne KD, ki je bila hočes nočes protagonist tistega obdobja.

Interpelacija SKP o šolski avtonomiji

TRST - Deželni svetovalec Stranke komunistične prenovne Roberto Antonaz je vložil interpelacijo v deželni svet, v kateri se je obregnil ob osnutek odloka ministra za šolstvo o pogojih za avtonomijo solskih zavodov. V interpelaciji Antonaz ugotavlja, da bi omenjeni pogoji predvsem v tržaški in goriski pokrajini ter v zahodnem predelu videmske zdesetkval tamkaj delujoče sole. Poudaril je, da živi na tem zelo obseznem teritoriju slovenska manjšina, ki pa je zelo razredčena. V interpelaciji poziva Antonaz predsednika deželne odbora Crudera, naj poseže pri ministru za šolstvo, da bi izdal take zaščitne norme, ki bi zagotovile nadaljni obstoj italijanskih in slovenskih sol.

EKONOMIJA / SPOROČILO

Štivanska papirnica: CGIL opozarja na nove težave

NABREZINA - Štivanska papirnica Burgo je v splošni krizi lokalnega industrijskega sektorja eden redkih obratov, ki, čeprav za določen čas in pogodbeno, kolikor toliko redno zaposluje mlade delavce. Da se to dogaja nosijo zaslugu tudi delavci papirnice, ki so svojčas podpisali notranji dogovor, s katerim jamčijo proizvodnjo v obratu 361 dni na leto, kar pomeni, da se produkcija ustavi le štiri dni na leto.

Nad papirnico pa se sedaj zgrinjajo nekateri temni oblaki. Kot je razvidno iz sporočila, ki ga je izdala sindikalna zveza CGIL, se sedaj postavlja vprašanje obratovanje proizvodne linije št.1, ki je najbolj donosna za obrat, v kratkem pa jo bo treba nujno posodobiti. Če se to ne bo zgodilo - opozarjajo nadalje pri sindikatu - obstaja nevarnost, da ta linija izgubi na učinkovitosti, kar bi

negativno pogojevalo celotno obratovanje papirnice.

Sindikatu opozarja, da se je vodstvo obrata ze decembra leta 1996 obvezalo za posodobitev oziko roma popravilo nekaterih strojev, kar pa se do danes, kljub stalnim pozivom tovarniškega sveta, žal se ni zgodilo. Če se bo vodstvo se naprej izmikalo soocenju in svojim odgovornostim, bodo sindikalna predstavništva stopila v stik z javnimi upravami (Občina, Pokrajina in Dežela), s političnimi silami in parlamentarci, da bo vendarle prislo do napovedanih prepotrebnih investicij.

V nasprotnem primeru obstaja konkretna nevarnost, da se bo morala papirnica Burgo žal odpovedati zgoraj omenjenim zaposlitvam, kar pomeni, da bo s casom tudi izgubila svojo vlogo (in moč) na mednarodnih tržiščih papirja.

ŠOLSTVO / MINISTRSTVO DODELILO ZAVODU IRRSAE

Načrt o jezikovnih manjšinah

Pri raziskavi bodo sodelovali tudi izvedenci Slorija in NŠK

TRST - Jezikovne manjšine v Furlaniji Julijski krajini: vzgojni in kulturni vidiki. Tako je naslov načrta, ki ga je glavno ravnateljstvo za kulturne izmenjave na ministrstvu za šolstvo poverilo Deželnemu zavodu za raziskovanje, eksperimentiranje in izpopolnjevanje na solskem področju IRRSAE. Upravni odbor zavoda je o načrtu razpravljaj na četrtkovi seji in ga tudi soglasno odobril.

Ministrstvo je predlagalo načrt na podlagi sugestij, ki so jih iznesli junija lani na permanentni konferenci evropskih ministrov za vzgojo. Takrat so podčrtali, da predstavljajo manjšinske skupnosti kulturno obogatitev za posamezna območja, zato je prav, da se mladi z njimi seznanijo. IRRSAE naj bi izvedel raziskavo o furlanski in slovenski jezikovni

manjšini, pa tudi o nemske govorecih skupnostih, poleg tega pa naj bi posvetil pozornost tudi furlanskim skupnostim, ki so se prisotne v nekaterih občinah v bližini Portogruara. Za izvedbo načrta je ministrstvo ustanovilo sklad v višini 40 milijonov lir.

V navodilu je omejneno, naj bi pri raziskavi sodelovali krajevni izvedenci s tržaške in videmske univerze. Na seji je članica upravnega odbora Nadja Debenjak predlagala, naj bi poleg univerz vključili v raziskovalni načrt kot dodatno strokovno pomoč vse tiste furlanske in slovenske ustanove, ki se ukvarjajo z raziskovanjem manjšinske problematike, kar naj bi tudi sprožilo uradne oblike sodelovanja z različnimi strokovnjaki. Predlog je bil soglasno sprejet. Člani upravnega

odбора so nato prav tako soglasno sprejeli predlog, da bi za slovenski del vključili v raziskavo Slovenski raziskovalni institut in Odsek za zgodovino pri Narodni in študijski knjižnici.

Upravni odbor je nato imenoval posebno delovno komisijo, ki bo institucionalno, organizacijsko in s stiki z javnostjo sledila temu načrtu. Komisijo sestavljajo Maria Grazia Liverani, Franco Sguerri, Lucia Lumbelli in Nadja Debenjak. Vodstvo IRRSAE bo tudi sporočilo ministrstvu za šolstvo, da bi zavod zanimalo nadaljevanje podobnih načrtov, posebno tistih, ki zadevajo specifično naše dežele, pri čemer je izpostavilo vprašanje večkulturnosti, večjezičnosti in obmejnega sodelovanja vzgojnih in raziskovalnih ustanov in zavodov.



PREDSTAVITEV / NAČRT ZA UREDITEV PROMETA

Vse mesto pred skorajšnjo prometno revolucijo

Načrt teži k znatnemu zmanjšanju zasebnega prometa

Se pred poletjem se bo v mestu začela prometna revolucija: občinska odbornica Ondina Barduzzi je sinoči predstavila javnosti načrt za ureditev mestnega prometa, ki ga bo v kratkem odobril Illyjev odbor, in je napovedala, da ga bodo pričeli postopno uresničevati takoj po odobritvi v občinskem svetu. Prvo javno predstavitev načrta (se prej je bilo več srečanj s strokovnimi združenji) je priredilo Gibanje za Oljko v Zeleni dvorani železniške postaje. Koordinator gibanja Michele Del Ben in občinski svetovalec Oljke Luciano Cacovich sta orisala politično gledanje na načrt: ureditev prometa je ena pomembnejših programskih postavk Illyjeve večine, ki jo je treba uresničiti, saj gre za uveljavljanje kakovosti življenja in zdravja občanov, pomembno pa je tudi, da se ob prenovitvi prometne ureditve začne izvajati načrt za nova parkirišča, ki primanjkujejo se zlasti v središču pa tudi v predmestjih.

Inž. Barduzzi je predstavila postopek sprotnega soocanja s tehniko, pa tudi s predstavniki mestnega življenja pri pripravi načrta, ki ga je občinska uprava izdelala tudi, ker ga terjajo zakonska določila. Ko bodo rajonski sveti preverili načrt, ga bo dokončno odobril odbor in nato po glasovanju v občinskem svetu ga bodo pričeli nemudoma uresničevati najprej z uvajanjem območja za pešce v Terezijanski četrti, s podvojitvijo cestišča od Kanala do trga pred železniško postajo (del bo potekal

na območju pristanišča) in prenovitvijo parkirišč na obirnem delu mestnega središča. Osnovni cilj načrta, ki ga je pripravila inž. Honsel skupaj z občinskimi tehnikami, je drastično zmanjšati promet zasebnih vozil in ojačati sistem javnih prevozov, ki morajo obvezno biti hitrejši od sedanjih. Avtomobil naj služi za premik na daljših, predvsem izvenmestnih progah, v mestu pa naj se uveljavi javni prevoz; na krajših razdaljah je tudi primerno, da se občani premikajo peš ali s kolesom, je dejala odbornica, in bodo zaradi tega povečali število in obseg območij za pešce in uredili daljšo kolesarsko stezo ob vsej Obalni cesti do Nabrezja in od tod na eno stran do Drevoreda XX. septembra in se dalje do kamnoloma Faccanoni, po drugi strani pa po Nabrezju in Sv. Andreju do priključka s podobno stezo, ki jo namerava urediti pokrajinska uprava po opuščeni železniški progi do Glinsčice.

Načrt je točneje orisala projektantka inž. Honsel. Gre za zelo obsežen in zapleten načrt, ki posega v tkivo vseh mestnih predelov. Osnovne vpadnice bodo se kar podobne sedanji: Miramarski drevored, Nabrezje, Sv. Andrej do avtocestnega priključka, na drugi strani Ul. Flavia, predor in Seneni trg, D'Annunzijevo drevored in Ul. Carducci, na tretji strani pa Ul. F. Severo in Coroneo. Novost pa bo, da bodo na teh smernicah steze za javni prevoz, da bodo ponekod uvedli enosmerno vožnjo, tako da bodo v drugo smer vozila peljala po vzporednih ce-

stah, predvsem pa, da bo na teh cestah najstrožje prepovedano parkiranje. Pomembno vlogo bo odigrala tudi os od Goldonijevega trga skozi tunela, nov tunel pa nameravajo zgraditi pod Sv. Jakobom od Ul. D'Alviano do D'Annunzijevega drevoreda. Uvedli bodo nova parkirišča, več jih bodo tudi zgradili (v načrtu so pri Sv. Jakobu, Stari Mitnici, pod gričem Sv. Justa, na Trgu Vittorio Veneto), drugod bodo parkirišča proti placilu, parkirna pa bo manjša glede na oddaljenost od središča. Uvedli bodo posebna parkirišča za razkladanje blaga za trgovine, posebne pasove samo za javna vozila in se dogovorili s prevoznim podjetjem Act za pojačitev prevozov.



Tržaška občinska odbornica inž. Ondina Barduzzi

KOMISIJA ZA ENAKE MOŽNOSTI

O kriterijih za financiranje

Komisija je kriterije orisala predstavnikom krajevnih ustanov

V ospredju srečanja med deželno komisijo za »enake možnosti« med moškimi in ženskami ter predstavniki krajevnih ustanov so bili novi kriteriji za dodeljevanje finančnih prispevkov, namenjenih načrtom »pozitivne akcije« za letošnje leto (prispevke predvideva deželni zakon 23/1990). Krajevne ustanove se bodo namreč morale sklicevati na omejene nove kriterije pri načrtovanju svojih pobud. Na zasedanju, ki so ga vodile predsednica Giovanna Del Giudice, koordinatorka pri podkomisiji za odnose z Deželo Liliana Galassi ter pristojna svetovalka Maria Grazia Vendrame, so poudarili, da bo treba upoštevati današnje zahteve na teritoriju, da morajo biti ženske aktivno soudeležene pri načrtih, se zlasti pa je treba skrbeti za zaposlovanje žensk, s posebnim oziranjem na posege na področju kulture, umetnosti, varstva

okolja ter ohranjanja ljudskih tradicij. Promocija takih programov, je bilo se rečeno, mora sprožiti procese, ki bodo privedli do sprememb na kulturnem področju, kar se bo odrazilo pri političnih strategijah, a učinek bo večkrat, bodisi v korist žensk, ki jim je načrt namenjen, kot tudi drugih, ki pebivajo na področju, ki ga bo zaobjel načrt.

O omenjenih vprašanjih se je sprožila širša debata, v kateri so se oglašile vse predstavnice krajevnih ustanov: se zlasti so se pritoževale zaradi pomanjkanja koordinacije pri dostopu do informacij o drugih oblikah financiranja, ki ga ima na razpolago Dezela Furlanija-Juljska krajina. Prosnje za prispevke pa je treba preko direktorja za zdravstvo in socialne politike (Nabrezje Nazario Sauro 8) predstaviti deželni komisiji za enake možnosti najkasneje do 30. aprila 1998.

MEJNI PREHOD PRI FERNETIČIH / MEDNARODNA TIHOTAPSKA MREŽA

Cigarete iz Slovenije v Italijo prevažali nemški tovornjaki

Agenti finančne straže so poleg cigaret, vrednih skoraj poldrugo milijardo lir, zaplenili še tovornjake in aretirali tri nemške šoferje

Tihotapce je izdala malenkost, majhen zig na svincu, s katerim je zaplombiran tovor. Ob tem zigu se je zaustavilo izurjeno oko agentov finančne straže, postali so pozorni, začel se je podroben pregled dokumentov in naposled tovara: na dan je pršla velika količina cigaret, vrednih skoraj poldrugo milijardo lir, za katere bi na meji morali plačati preko sedem milijard lir carine. Poleg cigaret so zaplenili tudi tri tovornjake, štiri mobilne, plinsko pistolo in aretirali tri nemške državljanke.

Uspešno akcijo na mejnem prehodu pri Fernetičih so agenti finančne straže izpeljali že pred dobrim mesecem, 12. decembra lani, vendar so podrobnosti razkrili šele na včerajšnji tiskovni konferenci, ki so se je udeležili podpolkovnik Almeris Valvason, kapetan Enzo Di Giovanni in načelnik carine pri Fer-



Oficirji finančne straže med včerajšnjo novinarsko konferenco (foto KROMA)

netičih Giovanni Pignatelli. Tistega dne so do meje pripeljali trije tovornjaki z nemško registrsko tablico. Na dokumentih je pisalo, da so v Ljubljani natovorili dele kuhinjskega pohištva, ki je bilo namenjeno v Spanijo. Preko italijanske

ga ozemlja so bili torej samo v tranzitu. Število na zigu pa ni bilo tako, kot je običajno, ko tovornjaki prihajajo iz Ljubljane. Poleg tega je bilo cudno, da so se za prevoz slovenskega blaga poslužili nemških tovornjakov, običajno tak

posel opravljajo slovenska podjetja. Sumljivo je bilo tudi, da so na Fernetiče pripeljali vsi trije hkrati, za drugačne tovore se kaj podobnega tudi dogaja, ne pa za kuhinjsko pohištvo. Pri preverjanju podatkov so nadalje ugotovili, da je bi-

lo že nekaj takih tovorov.

Utemeljenih razlogov za natančnejši pregled je bilo več kot dovolj, poleg agentov finančne straže je pri tem morala sodelovati tudi carina, ker je bilo blago v tranzitu. Na vozilih ni bilo nobenega pohištva, temveč cigarete, vse tujih znamk (bilo je 19 različnih znamk), tehtale so dobrih 32 ton. Njihova vrednost na tržišču znaša skoraj milijardo in 400 milijonov lir, državo pa bi prikrajšali za več kot 7 milijard lir davščin. Cigarete so prihajale iz Slovenije, verjetno iz Maribora, namenjene pa so bile tržišču v Severni Italiji. Finančni strazniki so nemudoma stopili v stik s slovensko in nemško policijo in carino, s katerima so tesno sodelovali in se sodelujejo, saj se preiskava ni se zaključila. Tovornjaki so pripadali nemškemu prevoznemu podjetju Schmidt iz Büsingena, ki so ga nemški agenti ze istega

dne preiskali.

Šoferje (42-letnega Karla Johannesa Meyera, 44-letnega Franza Wolzera in 55-letnega Wolfganga Reuschela) so aretirali, po zaslišanju pri sodniku za predhodne preiskave so jih izpustili. Trdili so, da niso nič vedeli o tovoru, kar je malo verjetno: na dokumentih je pisalo, da so namenjeni v Spanijo, ustavili pa bi se v Italiji... Cilj agentov pa so organizatorji trihotapske mreže, ki je verjetno zahtevala tudi precejšnje investicije. Kot smo dejali, so že pred tem preko Fernetičev peljali nekaj podobnih tovorov za skupnih 60 ton cigaret, vrednih dve milijardi in pol lir (neplačana carina je znašala 13 milijard in pol lir). Na vsak način ge za drugo največjo količino cigaret, ki so jih lani tihotapili po cestah in ki so padle v roke agentom: pred tem so 80 ton in 8 tovornjakov zaplenili v Milanu.

NOVICE

Jutri v Rojanu koncert priznanega zbora AVE

V rojanski župnijski cerkvi bo jutri ob 16. uri koncert priznanega komornega zbora Ave. Skupina AVE je bila ustanovljena leta 1984 v župniji Ljubljana/Vič in spada v sam vrh slovenske in evropske vokalne glasbe, jutrišnji koncert pa prirejata Slovenska župnijska skupnost v Rojanu in Slovenska glasbena sola koncertna pobuda - Rojan. Skupina Ave bo na obisku ves dan: dopoldne bo ob 9. uri pela pri slovenski maši, ki jo prenaša slovenska radijska postaja (zbor, ki ga vodi Andrej Hauptman, bo izvajal Lojzeta Maka »Pastoralna maša« in nekaj slovenskih božičnih pesmi ob orgelski spremljavi Toneta Potocnika), ob 16. uri pa bo prav tako v rojanski cerkvi predstavila spored sakralnih skladb raznih avtorjev in vrsto slovenskih božičnih pesmi.

Razgibana seja pokrajinskega sveta

TRST - Pokrajinski svetovaleci so se predsinočnim ukvarjali s kriteriji novega pravilnika, ki bo urejeval delovanje pokrajinskih uradov in servisov. Pristojna komisija se je že pred dnevi razšla z deljenimi mnenji, ki so pršla do izraza tudi na četrtovi seji, kjer so pršla na dan zlasti razhajanja v večinskem zaveststvu.

Kljub nasprotovanju nekaterih predstavnikov večine, je bil predlog sklepa z večino glasov spet poslan v komisijo za ponovno obravnavo.

Drevi maša za časnike

Danes, 24. t.m., bo praznik sv. Franciska Saleskega, zavetnika casnikarjev. Ob tej priložnosti bo v kapeli cerkve Novega sv. Antona masa za casnikarje. Masa, ki jo bo daroval Dusan Jakomin, bo ob 21. uri.

V spomin na Cosino

Center za usposabljanje obmejne policije v Devinu bodo poimenovali po Eddieju Walterju Cosini, ki je izgubil življenje 19. julija 1992, v atentatu, v katerem so umorili sodnika Borsellina. Slovesno poimenovanje po Cosini bo 31. januarja, udeležil pa se ga bo tudi načelnik policije Fernando Masone.

Prenovitev laccp pri Valmauri

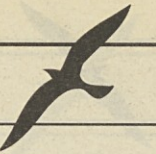
Deželni odbor je odobril programski dogovor za obnovitev območja ljudskih stanovanj pri Ul. Flavia, ki ga bodo v najkrajšem času podpisali s tržaško občino, z ustanovo za ljudske gradnje laccp in z upravo bolnišnice Burlo. Načrt za prenovitev celotnega območja in za prilagajanje sodobnim stanovanjskim standardom predvideva dve fazi. Za dela predvidena v prvi fazi bodo dodelili 24 milijard lir, s katerimi bodo uredili parkirišča za vozila stanovalcev in tudi zelenice, ter posodobili 420 stanovanj, ki jih bodo dali v najem. Pristojni deželni odbornik De Gioia je naglasil, da je v Trstu treba resno in hitro načeti vprašanje ljudskih stanovanj, ki jih je treba v dobesni meri posodobiti.

Zdravje in prehrana

V soboto, ob 17. uri bo v dvorani medicinske knjižnice v Ul. Vasari 22 konferenca o pogledih tradicionalne indijske medicine na zdravje in prehrano. Govoril bo docent tradicionalne indijske medicine na univerzi v Pooni Swami Joythimayananda.

Stečajni se bodo morda izognili

Sodisce je podaljšalo rok, do katerega lahko predstavijo predloge, skaterimi bi se izognili začetku stečajnega postopka proti borznemu agentu Giuseppu Vizziniju (primanjkljaj je znašal okrog 7 milijard lir). Podaljšanje roka do 13. marca se državno pravdnistvo, ki je pred nekaj tedni zahtevalo Vizzinijevo stečaj, ni uprlo. Tako bosta odvetnika Vizzinijevih klientov lahko zbirala nove »prostovoljne odpovedi« in tako krila primanjkljaj (dosedanje odpovedi znašajo 6, 422 milijarde lir) finančnih dejavnosti agenta. Za prevzem teh dejavnosti je zainteresirana družba Reman iz Brescie.



SOVODNJE / POGOVOR Z ŽUPANOM PETEJANOM

Na pomlad začetek del za novo igrišče

Odločitev za nov objekt smotrnejša kot obnavljanje starega

Sovodnjska občinska uprava ima v letošnjem programu posegov na področju javnih del predviden tudi začetek urejanja novega nogometnega igrišča na območju pod telovadnico. V prejšnjih letih so nameravali popraviti in urediti sedanje igrišče, potem pa so se odločili za drugačno varianto in torej povsem nov objekt. Z županom inž. Igorjem Petejanom smo se pogovorili o razlogih in utemeljitvah te izbire.

»Temeljit prenovitveni poseg na sedanjem nogometnem igrišču je že več let občutena potreba, saj objekt ne ustreza varnostnim in drugim predpisom. Obnoviti bi bilo treba slatnice, urediti higijenske naprave tako za igralce kot za občinstvo, problemi pa so tudi glede ograj, stopa, razdalj itd. Sportne dejavnosti na igrišču se že vrsto let lahko odvijajo samo, ker pristojni organi to dobrohotno dopuščajo.«

Odtod toraj prvotna

odločitev za prenovitev objekta?

»Da, občina je pred nekaj leti sklenila dolgotrajno najemniško pogodbo, da bi lahko z manjšimi posegi uredili razmere. Pred dvema letoma smo v ta namen dodelili 35 milijonov lir. Pripravili smo načrt za slatnice in higijenske naprave.«

Načrta pa nato niste uresnili. Zakaj?

»Eden glavnih razlogov je v tem, da je komisija za nadzor nad prizorišči javnih prireditev zavrnila delni načrt in zahtevala celovito prenovitveno objekta. S tem se je seveda pojavila potreba po dosti večjih finančnih sredstvih. S pomočjo predsednika olimpijskega komiteja Coni Giorgia Brandolina, ki takrat se ni bil predsednik Pokrajine, smo ta sredstva tudi našli v obliki posojila pri zavodu »Credito sportivo« in s prispevkom Dezele, vezanim na posojilo, ki bi nam omogočil kritje vseh stroškov

za obresti in celo del kapitala. Dogovorili smo se za 300 milijonov posojila, ki so bili sprva namenjeni obnovi starega, sedaj pa bodo prvemu sklopu del za izgradnjo novega igrišča.«

Zakaj ste se premislili in se opredelili za povsem nov objekt?

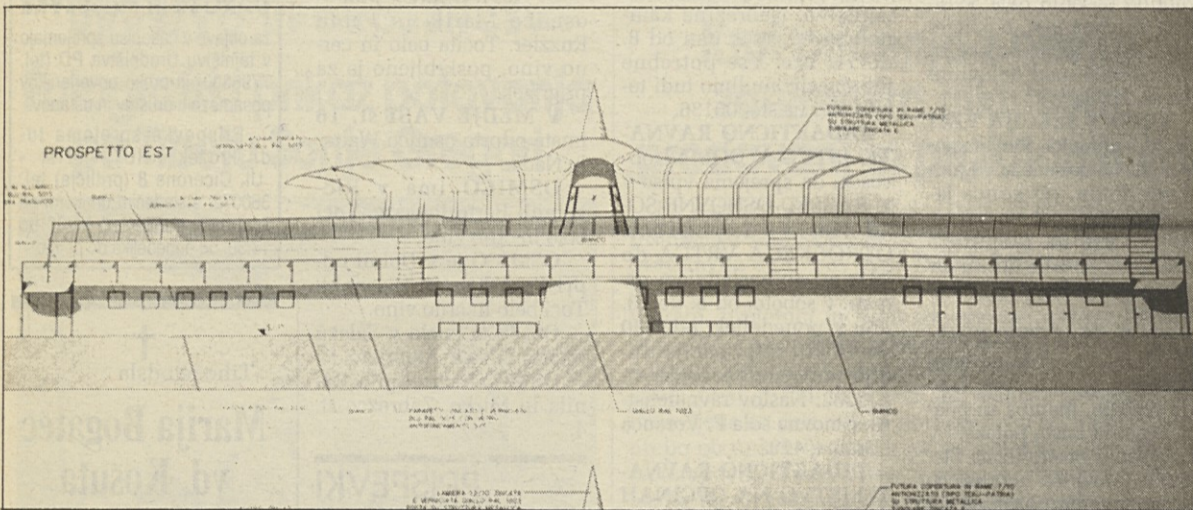
»Postavilo se je vprašanje smotrnosti investiranja v objekt, ki ni v lasti občine. Pod igriščem je kot znano speljana avtocesta in je zato vespas zemljišča nad njo in tik ob njej last družbe »Autovie Venete«, preostali del pa je v lasti zasebne družbe. Že več let je predvideno širjenje avtoceste, pri katerem bi nam spet razkopali igrišče. Zato so nam pri Coniju odsvetovali to izbiro, kakor tudi investiranje v objekt, ki ni v lasti občine, in nam zagotovili pomoč pri iskanju sredstev za novo igrišče.«

Koliko bo to stalo?

»Načrt, ki nam ga je izdelal arhitekt Marchi in so ga že odobrile vse

pristojne komisije, predvideva tri sklope del za skupnih 850 milijonov lir. Denar za prvi sklop, ki bo zajel samo igrišče in ograjo že imamo in načrtujemo, da bomo z deli začeli na pomlad. Kot receno smo pri zavodu »Credito sportivo«, ki financira izključno gradnjo športnih objektov, dobili v ta namen 300 milijonov posojila, prispevek Dezele pa znaša 21 milijonov letno za dobo 10 let, tako da bo strošek v breme občine zares majhen. S pomočjo Conija skušamo podobne pogoje doseči tudi za naslednja dva sklopa del: drugi bo namenjen realizaciji tribune, pod katero bodo slatnice, ambulanta, urad, skladišče, sanitarni prostori in vse, kar je potrebno po predpisih, s tretjim sklopom pa bomo uredili parkirišče, dostop in razsvetlavo.«

Na sliki (foto Bumbaca) fotoreprodukcija načrta za tribuno ob novem nogometnem igrišču



NOVICE

Šahovski turnir za naslov pokrajinskega prvaka

Danes in jutri ter prihodnjo soboto in nedeljo bo v večnamenskem socialnem centru v ulici Baiamonti šahovski turnir za posameznike, za naslov pokrajinskega prvaka za leto 1998. Udeležijo se ga lahko člani šahovskih klubov s sedežem v gorški pokrajini. Izjemoma se ga lahko udeležijo tudi sahisti, ki bivajo v drugih pokrajinah, ki pa ne pridejo v poštev za naslov pokrajinskega prvaka. Turnir se bo odvijal v šestih krogih, po švicarskem sistemu. Razpored turnirja: prijave danes do 14.30, začetek prvega kroga ob 15. uri. Jutri: začetek drugega kroga ob 8.30, tretjega kroga ob 15. uri. Podrobnejše informacije: Oscar Franco tel. 520337, Tullio Bregant tel. 534231 in Antonio Menella 20342.

Razstava o Napoleonovih zemljevidih še do 31. t.m.

Se teden dni bo v Državni knjižnici v Mamelijevi ulici odprta razstava »Carte di Napoleone« (Napoleonovi zemljevidi in drugi dokumenti), ki so jo postavili lani, ob 200-letnici prihoda Francozov. Urnik ogleda: od ponedeljka do petka od 10. do 12.30 in od 15. do 18. ure, ob sobotah od 10. do 12. ure. Vstopnine ni. V petek ob 17. uri bo po razstavi vodila prof. Marina Bressan.

Nesreča v predmestju Tržica

V predmestju Tržica se je včeraj nekaj po 9. uri pripetila prometna nesreča v kateri je bila laze ranjena 21-letna Desy Perna iz Starancana, voznica y 10. V trziški bolnišnici se bo zdravila 20 dni. V nesrečo sta bili vpleteni še dve drugi vozili in sicer seat marbela in ford escort.

GRAD / ZADNJA DNEVA RAZSTAVE "SAKRALNA ZNAMENJA"

Razstavo gotskega kiparstva bodo prenesli v Kromberk

Bogat prikaz lesenih plastik, ki so se ohranile v cerkvah



Na gradu se bo jutri sklenila razstava gotskega kiparstva »Sakralna znamenja«. Postavili so jo oktobra lani na pobudo Goriske občine ter v sodelovanju z Goriskim muzejem ter združenjem Il Millenio. Od februarja do velike noči bo razstava na ogled v gradu Kromberk.

Razstavljene so lesene podobe svetnikov in Matere božje, podobe Kriznaga in nekaj reliefov prav tako nabožne vsebine. Gre v pretežni meri za podobe, ki so se ohranile v številnih cerkvah nekdanje Gorisko-Gradišanske. Največ eksponatov, ki so nastali v poznem srednjem veku, oziroma v začetku renesanse, je iz krajev v Brdih, Soski dolini in Vipavski dolini in jih hrani Goriski muzej.

Na ogled pa so tudi umetnine iz krajev v gorški okolici, na italijanski strani meje. Tako velja opozoriti na Marijo z Jezusom in cerkve v Prevali (kipec hranijo v Mošu) ali pa relikviarje ki jih hranijo v zakladnici goriske stolnice.

Poleg razstave, ki je v osrednjem grajskem prostoru, si obiskovalci lahko ogledajo tudi didaktično razstavo o rezbarski delavnici v srednjem veku; postavljena je v nekdanjih zaporihih.

In ob koncu se informacija, da bo razstava danes in jutri odprta od 9.30 do 13. ure in od 15. do 19.30. Jutri bo vstop prost, ob 11. uri pa bo ogled razstave s strokovnim vodstvom.

PREDSTAVITEV / »SKICE GORICE« RUPLA IN JUSSE

Pogledi na Gorico iz več perspektiv

V knjigi se prepletajo različni registri, od publicističnega do literarno-izpovednega jezika



»Skice Gorice« so temeljite na praznovanje tisoletnice Gorice, nastale so v želji, da povem svoje o Gorici tudi v slovenskem jeziku, da spregovorim o Gorici zdaj.«

Tako je pojasnil Aldo Rupel na predstavitvi svojega že enajstega literarnega opusa »Skice Gorice«, mozaika dvanajstih opisov o nekdanji, sedanj in bodoči Gorici, ki ga je likovno interpretiral Hijacint Jussa. Knjiga je izšla v zadnjih dneh prejšnjega leta, uradno predstavitev pa je dozvela v sredo zvečer v Kulturnem domu. Predstavitve je odprla nov ciklus Srečanž avtorji, kot je v uvodnem pozdravu naglasil ravnatelj Kulturnega doma Igor Komel, priredili pa sta jo v skupnem sodelovanju Kulturni dom in revija Isonzo /Soca - Transmedia.

O novem knjižnem delu je zbranim ponudil nekaj iztocnic Ales Doktorič. V Ruplovem sprehodu skozi mesto je zaznal v prvih skicah nek objektivni, skoraj oddaljen pristop do dogajanja okrog sebe, ki se postopoma umika subjektivnejšemu gledanju na življenje v mestu. V drugem delu knjige se bralec zaveda, da začne Rupel graditi nek notranji, subjektivistični diskurz, ko se postavlja v druge osebe, ki niso on sam. Tu se knjiga zgosti, avtor ponuja sebe drugim, razgalja svojo preteklost, svojo intimo, je nadaljeval Doktorič. V delu se zato prepletajo različni registri, od publicističnega, poučnega do literarnega in izpovednega jezika. To je načrtna in hotena avtorjeva izbira, ki kaže na njegovo poliedričnost in več-

perspektivnost. Morda je največja vrednota knjige ta, da je bila sploh napisana, je se podčrtal Doktorič. V njej se namreč prepletajo določena razmišljanja, ki si jih zamejci večkrat sporočamo, a bi brez knjižne uresnitve sla v pozabo.

Sam Rupel je zbranim poslušalcem povedal, da ga je pri pisanju vodila neka zavestna enciklopedičnost, v želji, da ostane zapisano to, kar govorimo. Izpovedni del knjige je prišel na dan tudi v ilustracijah. Slikar Hijacint Jussa si je za interpretacijo Ruplovih besedil izposodil prastaro likovno tehniko mešanja barv z dimom in uresnil dvanajst novih risb.

(nek)

Na sliki (foto Bumbaca) z leve: Ales Doktorič, Aldo Rupel in Hijacint Jussa

GORICA

Pohod za mir od meje do cerkve na Travniku

Na pobudo konzulte laikalnih združenj goriske nadškofije bo danes pohod za mir, ki se ga bodo udeležili tudi verniki solkanškega in sempetrskega dekanata. Zborna mesto je pri mejnem prehodu na Skabrijelovi ulici, odkoder bo ob 17. uri pohod krenil proti Travniku. Na začetku, pred palačo Attems in v cerkvi sv. Ignacija bodo trije postanki za razmišljanje na temo pravičnosti zlasti v odnosu do sibejskih in do prebivalcev držav tretjega sveta, ki je predpogoj za mir med ljudmi.

OBČINA / GLEDE PREUSTROJA DEŽELE

Potreben odločen politični nastop

Tako meni Crocetti, ki kritizira pasivnost uprave Fiorelli napoveduje »osvoboditev magnolij«

Goriski občinski svet je sinoči nadaljeval z dvodnevnim zasедanjem, ki je bilo namenjeno odobritvi vrste tekočih zadev. Večino sklepov na dnevnem redu so odobrili že na predsinočni seji, včeraj pa so se posvetili najzahtevnejši točki, odobritvi novega pravilnika občinskega sveta, glede katerega so posamezni svetovalci predložili kar nekaj amandmajev.

V političnem pogledu so zanimivejša vprašanja, ki so jih iznesli svetovalci v začetnem delu predsinocne seje. Na dve pomembni zadevi je opozoril svetovalec Bruno Crocetti (»Cittadini per l'Isontino«). Prva je v zvezi z aktualno razpravo o institucionalni in teritorialni preureditvi Furlanije - Julijske krajine, kjer se uveljavlja dokaj močno in tako v političnem kot v teritorialnem smislu transverzalnno gibanje za razdelitev na dve avtonomni enoti: ena bi bila furlanska, druga pod okriljem Trsta. V določenem pogledu so te zahteve tudi upravičene, je dejal Crocetti, vendar so za Gorico zelo nevarne. Ogrožena sta namreč avtonomija in sam obstoj goriske pokrajine, s tem pa tudi vloga in pomen Gorice, ki bi se močno okrnila, ko bi mesto izgubilo status upravnega središča pokrajine. Crocetti je spomnil, da je na to problematiko opozoril že pred dvema letoma, tokrat pa je vprašal, kaj je doslej ukrenila uprava, da bi se zoperstavila nevarnosti.

V odsotnosti župana Valentija, ki je se na okre-

vanju, sta podzupan Noselli in odbornik Devetag odgovorila, da uprava pozornost sledi razpravi, da nasprotuje delitvi dežele in odpravljanju pokrajin in da je te poglede zupan tudi iznesel v tisku.

Crocetti je odvrnil, da je to odločno premalo, saj poseg v časopisju ne bo rešil zadeve. Menil je, da je potrebna odločnejša politična akcija, pri čemer je treba evidentirati cilje, ki jih želimo doseči in zaveznike, ki nam lahko pri tem pomagajo. Upravo je pozval, naj glede tega deluje koordinirano s pokrajinsko upravo.

Drugi problem, ki ga je postavil, zadeva sirjenje avtoporta, za katerega je na voljo 30 milijard lir. Upravi je ocital, da je sprožila postopek za začetek izvajanja načrta, ki ga je svojčas izdelala družba SDAG in ga občinski svet formalno še ni osvojil, ne da bi poskrbela za prilagoditev urba-

nističnih določil na tem območju.

Zabavna je bila interpelacija Renata Fiorellija (Zeleni). Odbornika Pesca je vprašal, ali namerava takoj odstraniti štiri magnolije, ki jih je dal namestiti na starih vogale parkirišča sredi Travnika. Drevesa položena na asfalt tam trpijo, je dejal, in napovedal, če občina ne bo poskrbela za odstranitev, ustanovitev »Odbora za osvoboditev magnolij«, ki bo drevesa »rešil« na lastno pest. Fiorelli je tudi ironiziral na račun klopice, ki so jih dali postaviti na istih vogalih Travnika, tik ob semaforjih, sredi izpušnih plinov. »Na srečo ni nihče tako nor, da bi sedel nanje, saj bi to bil le trening za vstop v plinsko celico«, je dejal, »namestitev pa je otipljiv dokaz popolne odbornikov ne sposobnosti.«

Na sliki (foto Bumbaca) ena od spornih magnolij na Travniku



KULTURNI DOM / UGLEDNI GOST Z DEŽELE

Deželni odbornik Degrassi na obisku

Pohvalil je vlogo doma za kulturo v mestu in obljubil posredovanje za nerešene zadeve



Podpredsednik deželne uprave in odbornik za finance Michele Degrassi je v četrtek popoldne uradno obiskal goriski Kulturni dom. Gosta so sprejeli predstavniki upravnega odbora Kulturnega doma ravnatelj Igor Komel ter člana Mariza Pelesson in Vili Princic (na sliki - foto Bumbaca).

Predstavniki doma so visokemu predstavniku Dežele Furlanije - Julijske krajine predstavili v plodnem in prijateljskem vzdušju široko paleto dejavnosti, ki se redno odvijajo v prostorih doma. V tej zvezi so bili še posebej poudarjeni nameni in vloga, ki jo opravlja Kulturni dom v samem goriskem mestu kot izraz kulturnega stičišča ter sožitja med tu živčecima narodoma.

Obenem sta se strani tudi dotaknili raznih kocljivih vprašanj in odnosov med Kulturnim domom in posameznimi

upravnimi sektorji, ki delujejo v okviru Dežele FJK. Izčrpano so se dotaknili vprašanj povezanih z prenovitvenimi deli v Kulturnem domu, v zvezi s katerimi je se marsikatera postavka nezaključena. Odbornik se je obvezal, da bo posamezna se odprta vprašanja preučil in se zavzel, da bodo v doglednem času tudi našla ustrezen odgovor.

Deželni predstavnik je ob slovesu pohvalil poslanstvo, ki ga na kulturnem področju goriski Kulturni dom uspešno opravlja že vrsto let in se posebej v prejšnjih sezonah, ko je spričo zaprtja drugih kulturnih prizorišč v mestu znal "prislociti na pomoč" in je omogocil številnim goriskim ustanovam, tako slovenskim kot italijanskim in furlanskim, da so nemoteno izpeljale nacrtovano letno dejavnost in to v prid celotni gorisko-posoški skupnosti.

KINO

GORICA

VITTORIA 1 17.30-21.00-0.30 »Titanic«. Rež. James Cameron, igrata Leonardo Di Caprio in Kate Winslet.

VITTORIA 3 17.30-19.30-22.00-0.30 »L'avvocato del diavolo«. Al Pacino in Keane Reeves.

CORSO 18.00-20.00-22.00 »Tre uomini e una gamba«. I. Aldo, Giovanni e Giacomo.

TRZIC COMUNALE 18.00-20.00-22.00 »In e out«. I. Kevin Kline in Tom Selleck.

EXCELSIOR 17.30-21.00 »Titanic«. I. Leonardo Di Caprio in Kate Winslet.

PRIREDITVE

DRUŠTVO SLOVENSkih UPOKOJENCEV vabi člane, da se v maskah udeležijo pustoovanja v petek, 20. februarja, ob 17. uri v gostišču »Al fogolar« v Gaglianinu pri Cedadu. Zagotovljen bo avtobusni prevoz. Vpisovanje do srede, 11. februarja, pri poverjenikih in na sedežu društva.

OBVESTILA

SPDG - SMUCARSKI ODSEK vabi člane društva, ki nameravajo tekmovati na 31. Zimskih sportnih igrah v nedeljo, 1. februarja, na Trbizu, da se čimprej prijavijo pri Marti (tel. 22164).

KD SABOTIN sklicuje v sredo, 28. t.m., ob 20. uri redni občni zbor na sedežu društva v Stmavru.

V PRIPRAVI JE RAZSTAVA DEL ROBERTA HLAVATYJA ob 100-letnici umetnikovega rojstva. Prireditelji naprosajo zasebnike, ki hranijo Hlavatyjeva dela in so pripravljeni posoditi jih za omenjeno razstavo, naj pokličejo na telefon 533177 (Novi glas) ali 82040 (prof. Vida Bitežnik). Razstavo bodo odprli 30. januarja.

Sezonsko znižanje s popusti od 30% moška oblačila ul. Carducci 24 tel. 537561

POKRAJINSKI MUZEJI / VČERAJ NA GRADU

Dijaki na ogledu filmov o prvi svetovni vojni

Zelo dober odziv na zanimivo ponudbo



Številne sole so se včeraj dopoldne odzvale na pobudo uprave pokrajinskih muzejev, ki je v vojnem muzeju na gradu priredila predvajanje zgodovinskih filmov o prvi svetovni vojni. Ogled filmov, ki prikazujejo dogajanje na obeh straneh

fronte, je obogatila možnost vodenega obiska muzejske zbirke. Popoldne so pripravili prav tako dobro obiskan niz srečanj za javnost. Na sliki (foto Bumbaca) dijaki klasičnega liceja »Primož Trubar« v vojnem muzeju

TRZIC / PRIJAVILI ŠEST OSEB

Za Temgesic so imeli recepte

Karabinjerji so v lekarnah zasegli 2.725 ponarejenih receptov

Karabinjerji v Trzicu so te dni sklenili prvi del preiskave proti skupini oseb, ki je na ukradenih obrazcih izdajala zdravniške recepte za Temgesic, zdravilo, ki učinkuje kot mamilo. Napisali so prijavo proti šestim osebam iz naše dežele in sosednjega Veneta, zasegli pa so 2.725 ponarejenih receptov, na podlagi katerih so osumljenci nabavili za okrog 30 milijonov lir omenjenega zdravila.

Karabinjerji so preiskavo pričeli pred nekaj meseci, ko so ugotovili, da so iz bolnišnice v ulici Rossini v Trzicu izginili posebni obrazci za zdravniške recepte. Podobno dejanje so ugotovili tudi v nekaterih drugih zdravstvenih ustanovah na Trziskem. Pricakovati je

bilo, da bo kdo slejkoprej skušal spraviti ukradene obrazce v promet. In to se je tudi zgodilo. Ponarejene zdravniške recepte so namreč zasegli v nekaterih lekarnah na Trziskem, kjer so postopoma prišli na sled sestorici "zdravnikov", večnam starih med 25 in 30 let (toda eden je menda star preko šestdeset let), ki so se izkazali kot zelo podjetni, saj so si oskrbeli celo žig s točnimi podatki nekega zdravnika iz Padove.

Prijavili so jih zaradi opravljanja zdravniškega poklica, ne da bi bili zato usposobljeni, zaradi večkratne ponaredbe in zaradi uživanja mamil. Slisati je, da se preiskava nadaljuje in da se prekajava nadaljuje in da se prekajava nadaljuje in da se prekajava nadaljuje

PRIREDITVE

SSG sporoča, da sta naslednji dve predstavi abonmajske sezone v Gorici iz tehničnih razlogov preneseni na kasnejši datum. Gre za predstavi »Mojstrski tecaj«, ki je bila napovedana 26. in 27. t.m. v Kulturnem domu, in »Ukrocena trmoglavka«, ki naj bi jo 16. in 17. februarja odigrali v Bratuževem centru. Kasnejše datume bodo pravčasno javili.

IZLETI

DRUŠTVO SLOVENSkih UPOKOJENCEV obvešča, da so dosegli minimalno število prijav za letovanje na Kanarskih otokih. V dogovoru s turistično agencijo je rok za dodatne prijave podaljšal do 28. januarja. Prijave in informacije na sedežu društva ob sredah in pri odbornikih.

PD RUPA-PEC vabi člane in prijatelje na izlet na sneg v nedeljo, 15. februarja, v Podkloster. Prijave in informacije: Tanja Kovic tel. 882285.

RAZSTAVE

V KULTURNEM DOMU v Gorici je na ogled razstava Drugi v Alpah z bogato dokumentacijo o manjšinah v alpskem loku, na pobudo ZSKD in Kulturnega doma. Ogled je možen do 27. januarja med 9. in 13. ter 16. in 19. uro. Posebej so k ogledu vabljene sole (tel. 531495 - ZSKD in 33288 - Kulturni dom).

V KULTURNEM CENTRU L. BRATUŽA je do 20. februarja odprta razstava akvarelov goriskega slikarja Andreja Kosica. Ogled: ob delavnih (vključno sobote) 17.00-19.00, ob nedeljah 10.00-12.00.

ČRPALKE

Danes popoldne in jutri so na Goriskem dežurne naslednje bencinske črpalke:

GORICA
ESSO - Ul. Aquileia
MONTEHELL - Trg Municipio
AGIP - Ul. Lungo Isonzo
IP - Ul. Di Manzano
ESSO - Ul. Trieste
GRADISCE
ESSO - Trg Unità
TRZIC
AGIP - Ul. Valentinis
MONTEHELL - Drevo-red S. Marco
IP - Ul. IV Novembra
STARANCAN
ERG - Trg Repubblica
KRMIN
AGIP - Drev. Ven. Giulia
FARA
ERG - Ul. Gorizia
FOLJAN-SREDIPOLJE
IP - Ul. III Armata 58

LEKARNE

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
OBČINSKA 2 pri sv. Ani, Ul. Garzarolli 154, tel. 522032

DEŽURNA LEKARNA V TRZICU
AL REDENTORE, Ul. IX Giugno 36, tel. 410340

POGREBI

Danes: 9.00, Remo Uria Mulloni iz splosne bolnišnice na glavno pokopališče; 10.30, Egidio Lipizer iz splosne bolnišnice v cerkev Srca Jezusovega in na glavno pokopališče; 12.00, Vittorio D'Alberto iz splosne bolnišnice v Ločnik.



KUBA / MED DAROVANJEM MAŠE V CAMAGUEYJU

Papež proti embargu in poziv kubanski mladini

Režim se je odzval pozivu za pomilostitev skupine zapornikov



HAVANA - Pomilostitev skupine zapornikov in sklep, da bo kubanska državna televizija neposredno prenašala vse papeževe maše sta prva konkretna rezultata obiska papeža Janeza Pavla II., ki se je presinočnim skoraj petdeset minut na stiri oči pogovarjal s kubanskim voditeljem Fidelom Castrom. Kaj sta si povedala, ni znano, jasno je le, da je

bilo srečanje »prisrčno in sproščeno«, da je bil Castro do uglednega gosta skrajno obziren (na sliki AP). Sodeč po dosedanjih izjavah je Janez Pavel II. od voditelja kubanske revolucije zahteval »vso resnico«, gotovo je tudi spregovoril o odnosih med Cerkvijo in režimom. O vsebini teh pogovorov pa bomo lahko le ugibali, koristnost pa bo brzkone prišla na

dan, ko bo v kubanski družbi prišlo do premikov.

Vsekakor pa lahko že sedaj trdimo, da Kuba ni več ista kot pred papeževim obiskom. To je prišlo do izraza tudi med večerajšnjim darovanjem mase v Camagueyju, ki je bila posvečena mladini, ki mora v svoje roke vzeti bodočnost dežele, tako da ji zagotovi nove razsežnosti svobode in dostojanstva, ki

naj se zgleduje po »kubanskih in krščanskih« tradicijah otoka. Bilo je to sporočilo, v katerem je papež, ne da bi izrecno imenoval ZDA, obsodil gospodarske embarge, ki prizadenejo najpotrebnejše.

V dosedaj najbolj toplem sprejemu je papež pohvalil zvestobo katolicánov »v teh zadnjih desetletjih, ko je gledalo da so glas Cerkve utišali«. Te besede je pozdravilo dolgo in bučno ploskanje. Glede mladine pa je papež navedel, da tudi kubanska trpi »sedanjo težko krizo vrednot, ki pretresa svet«, »pogubno krizo identitete, ki vodi v življenje brez smisla, brez ciljev in bodočnosti, v kateri se misli samo na trenutek«. »Vse kar prihaja od zunaj države jih omamlja,« je se navedel papež in se je zavzel, da mladi poiščejo srz problema, ki je v iskanju svojih korenin, v iskanju lastne odgovornosti. Danasnje težave bodo po papeževih besedah premostljive, ko bodo mladi v stanju graditi sami sebe in svojo vero. »Ker je bodočnost Kube odvisna od vas, od oblikovanja vašega značaja, od načina kako boste podoživljali vase veže v preoblikovanju stvarnosti.« Papež jih je pozval, naj se z odločnostjo in zmernostjo, s pravičnostjo in previdnostjo spopadejo

z izzivi sedanosti. »Vrnite se k vašim kubanskim in krščanskim koreninam in storite vse, tako da boste gradili vredno in svobodnejšo bodočnost. Ne pozabite, da je odgovornost del svobode,« je poudaril papež.

Na ta način mladi ne bodo padli v skušnjava bega iz sveta in družbe in ne bodo klecnili pred pomankanjem upanja, »ki vodi v samouničenje osebnosti z alkoholom, z mamili, s spolnim pretiravanjem, s prostitucijo, z iskanjem novih občutkov z zatekanjem v sekte, v odtujoca spiritistična verstva, ki so tuji vasi tradiciji in kulturi«.

»Vernike in neverujoče« je papež pozval, naj bodo krepostni, veliki po duši, bogati v boljši zavesti. »Ne isticite zunaj, kar lahko dobite v sebi. Ne čakajte od drugih, kar ste sami sposobni in kar je vaša dolžnost. Ne odložite, na jutri izgradnjo nove družbe, kjer ne bodo onemogocene najplemenitejše sanje, kjer boste protagonisti vase zgodovine.« »Naj Kuba vzgoji svoje mlade v vrlinah in svobodi, tako da bo imela bodočnost v avtentičnem in celovitem človeškem razvoju in v ozračju trajnega miru,« je ob koncu poudaril papež Janez Pavel II.

Sedem mrtvih pod plazom v Franciji

GAP - Po končnih podatkih je v plaz, ki je v francoskih Alpah zasul skupino 32 smučarskih tekačev, umrlo sedem ljudi, šest pa jih pogrešajo. V francoskih Alpah je v zadnjih dneh zapadlo precej snega, zaradi česar se je povečala nevarnost plazov.



Na pogrebu ubitega Albanca več kot 20.000 ljudi

PRISTINA - Približno 20.000 kosovskih Albancev se je včeraj v vasi Mikusnica na Kosovu udeležilo pogreba Hysena Manxhollija, ki je bil v četrtek ubit med streljanjem v vasi Prekaz. Po poročilih lokalnih kosovskih politikov, naj bi bil Manxholli ubit v spopadu s srbskimi policaji, v katerem naj bi bili ranjeni tudi dve ženski albanske narodnosti. Medtem je srbski notranji minister že zanikal vpletenost policije v incident, ki ga je označil kot »obračun med rivalskima tolpana«. Sicer pa je pogreb potekal mirno.

Ruski parlament od Jelcina zahteva sprejetje programa proti širitvi zveze NATO

MOSKVA - Ruski parlament, v katerem imajo večino komunisti in nacionalisti, je od ruskega predsednika Borisa Jelcina in vlade zahteval nacionalni program proti načrtovani širitvi zveze NATO na Vzhod. Po poročanju tiskovne agencije Interfax so danes v zvezi s tem v parlamentu z 247 glasovi od skupno 450 poslancev sprejeli ustrezen sklep.

Sprico sibkejsih obrambnih sposobnosti Rusije pomeni »razširitev zveze NATO nastanek resne vojne nevarnosti za našo državo po letu 1945«, piše v omenjenem besedilu. V sklepu so opozorili, da naj bi Poljska, Madžarska in Češka bile sprejete v zvezo NATO, Skupnost neodvisnih držav pa naj bi bila s programom Partnerstvo za mir vključena v vojaške strukture zveze NATO.

ZDA / TOKRAT GRE ZA RES

Clinton v težavah zaradi novega škandala

Ameriški predsednik naj bi svojo nekdanjo ljubico prepričal, da pred sodniki zataji svoje razmerje z njim

WASHINGTON - Za nedolocen čas so odložili zaslišanje Monice Lewinsky (na sliki AP), sedaj 24-letne nekdanje pripravnice med strokovnim osebjem Bele hiše, ki je v ospredju najnovejšega seksualnega škandala s predsednikom Billom Clintonom. To so včeraj sporočili dekletovi odvetniki, ki so navedli, da so do sklepa prisli po posvetovanju z odvetniki Billa Clintona in Paule Jones, ki ameriškega predsednika obtožuje spolnega nadlegovanja.

Najnovejši spolni skandal je izbruhnil pred dnevi, ko se je izvedelo, da je prijateljica Monice Lewinsky, nekdanja uslužbenka Bele hiše Linda Tripp na magnetofonske trakove tajno posnela vse zaupne pogovore z mlado, takrat 21-letno pripravnico. Ta naj bi ji zaupala, da ima ljubezensko razmerje s Clintonom, kar je vestna Trippova dosledno posnela. Zadeva je postala eksplozivna, ko je Trippova lani stopila v stik s posebnim preiskovalcem



afere Whitewater Kennethom Starr. Trippova pa je ugotovila, da ima v rokah pravo bombo, ko se je Lewinskyjeva pod sodno prisego zlagala, da ni imela ljubezenskega razmerja z Billom Clintonom. To naj bi ji svetovala sam predsednik Clinton in njegov prijatelj Vernon Jordan. Da predsednik skače čez plot, je za Američane

huda zadeva, ce pa druge sili v krivo prisego in se tudi sam laže pod prisego pa je že zločin, za katerega bi bil lahko ob predsedniški stolček, kot nekoč predsednik Nixon z afero Watergate leta 1973. Za predsednika je položaj zelo kocljiv, ker ima 17 avdiokaset z 20 urnimi posnetki sedaj v svojih rokah preiskovalec Kenneth Starr.

fiera
10th Udine

29. JANUAR
2. FEBRUAR

AGRIEST '98

33. Vsestržavna razstava kmetijskih strojev in pridelkov

Vidensko sejmišče - TORREANO DI MARTIGNACCO
urnik: 9.30 - 18.30

v sodelovanju z
CREDITO COOPERATIVO
ZADRUŽNE HANKE FURLANJE
JULIJSKE KRAJINE

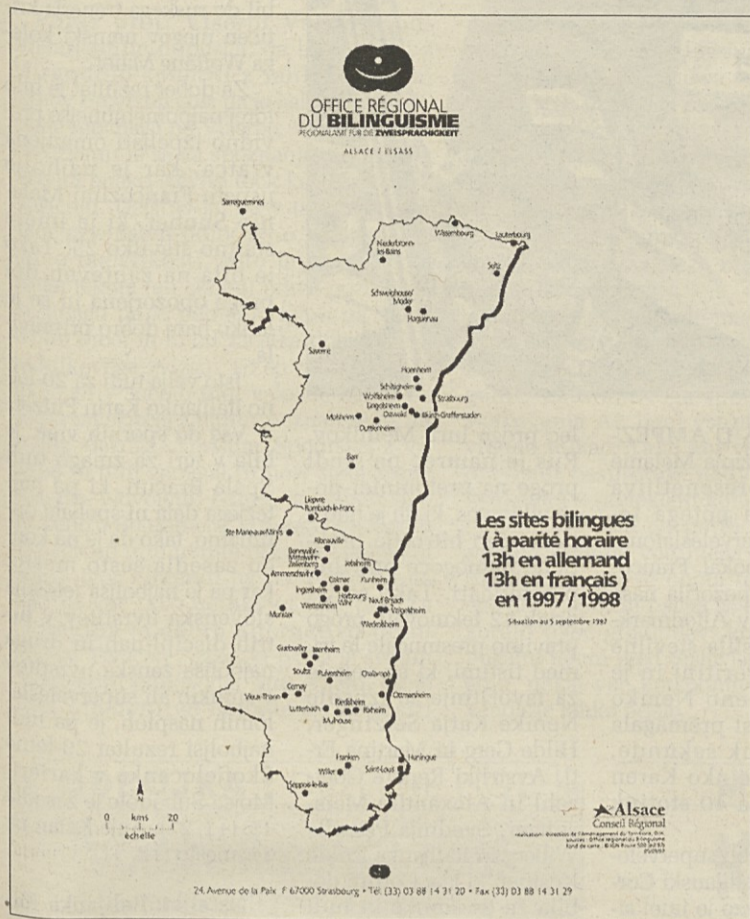
ideazione: Reu SORGOTTI

<http://www.fieraudine.it>

ALZACIJA / KAKO JE PROBLEMATIČNA DEŽELA PREMOSTILA ZGODOVINSKE OVIRE IN SE ODPRLA SOSEDU

Dvojezični francosko-nemški pouk se iz leta v leto močnejše uveljavlja

S pomočjo Dežele obiskuje ta pouk že 4.000 otrok v 200 razredih - Ugodno mnenje prebivalstva



Letak s podatki o dvojezičnem pouku v letošnjem šolskem letu

Prejšnji teden je ravnatelj urada za dvojezičnost pri alzaski deželni vladi v Strasbourgu Fred Urban predstavil evropskemu parlamentu program uvajanja dvojezičnosti v regiji, ki je bila stoletja predmet spopadov in katere pripadnost je bila povod za kar nekaj vojn. Ze vse od petega stoletja je namreč ta regija dvojezična: tu so govorili tako germanske kot frankofonske dialekte. V začetku 16. stoletja je postal pisni jezik Martina Lutra, prvih tiskarjev in kanclistov postal jezik vsega germanskega sveta. Francoščina pa se je razširila šele leta 1850, dvesto let potem, ko je bila ta dežela sestavni del Francije, to širjenje pa sta prekinili dve obdobji nemške aneksije (1870-1918 in 1940-1945).

Po letu 1945, s povratkom Francije, se je začela asimilacija predvsem zato, ker so v soli občutno zmanjšali in skoraj ukiniteli pouk nemščine, krajevna barvita narečja pa so sla počasi v pozabo: asociacija jezika z grozotami, ki jih je povzročil nacizem, je vplivala na te izbire. To dejstvo, in pa razvoj - urbanizacija, razvoj terciarnega sektorja, inovacije v kulturi - je povzročilo nekakšno avtocenzuro v družinah, ki so čedalje redkeje prenašale domačo govornico novim rodovom.

Sele v sedemdesetih letih se je začela uveljavljati zavest, da narečje ni samo sestavni del skupne kulturne zakladnice, ampak je njegovo nepoznavanje oznaka nekakšne manjvrednosti. Istočasno se je uveljavljalo prepričanje, da je

na področju ob meji zelo koristno tudi poznavanje standardne nemščine, to je sosedovega jezika. Vendar to naraščanje zavesti ni spremenilo negativnega odnosa oblasti do jezika.

Ce okoli Strasbourga zarišemo krog s polmerom 250 km bomo ugotovili, da v tem krogu živi 6 milijonov francosko govorečih ljudi in 25 milijonov nemško govorečih ljudi. Nemščina in francoščina se v tem okolju srečujeta vsak dan v gospodarstvu in v kulturi. Za prebivalce Alzacije je poznavanje tega jezika pogoj za sporazumevanje in izmenjavo v širšem prostoru, v katerem živijo. Se več, nemško-francoska dvojezičnost omogoča stik s 165 milijoni ljudi na tem ozemlju. Odveč je poudariti, da predstavlja za prebivalce Alzacije poznavanje obeh jezikov veliko zaposlitveno možnost.

Morda je tudi to dejstvo vplivalo na deželno vlado, da je začela ob koncu sedemdesetih let uvajati pouk nemščine v otroške vrtce. Vendar so bili to le prvi sramežljivi poskusi in čakati je bilo treba do leta 1991, da se je Dežela odločila za sistematično uvajanje dvojezičnega pouka v otroške vrtce in v osnovne šole. Ta pouk so začeli izvajati na osnovi treh načel: začetek s tretjim letom starosti, to je z otroškim francoščine in 13 ur nemščine, in po en učitelj za vsak jezik. Nemščino uči nemški učitelj, francoščino pa francoski učitelj.

V letošnjem šolskem letu se te možnosti poslužuje 4.000 otrok v približno 200 razredih. Gre za skromen rezultat, če upoštevamo celotno prebivalstvo, vendar za velik uspeh, če pomislimo, da gre za novost, za katero se starši odločijo prostovoljno. Stroške za dvojezični pouk pa si delita država in dežela, vsaka polovico. Za organizacijo tega pouka skrbi deželni urad za dvojezičnost, Ta urad je, z namenom, da preveri mnenje prebivalstva, februarja lanskega leta izvedel anketo, v kateri je ugotovil sledeče:

- 63 odstotkov prebivalstva izjavlja, da govori alzasko nemško narečje;
- 72 odstotkov ocenjuje, da je prav, da dežela skrbi za ohranjanje tega narečja;
- 55 odstotkov meni, da je potrebno priznanje, ki bi zajamčilo dvojezičnost v deželi;
- 72 odstotkov anketirancev z otrokom, ki se ni dopolnil 5 let, bi poslalo otroka v dvojezično šolo;
- 68 odstotkov izmed teh bi želelo, da bi se njihov otrok v soli naučil tudi alzasko narečje.

Ti podatki so seveda spodbudili deželo, da nadaljuje s programom dvojezičnih sol in da postopno veča stevilo sol, v katerih se stari lahko odločilo za dvojezični pouk. Pouk, ki, tako pravijo, predstavlja privrženost lagstni zgodovini in kulturi in siritvev obzorja ob enem.

AGENDA 2000 / ESTONIJA

Država, kjer zakonodaja o državljanstvu pogojuje vprašanje pravic ruske manjšine

Estonija in Latvija sta državi, katerima je Evropska komisija namenila najdaljše poglavje o pravicah manjšin v dokumentu AGENDA 2000, ki vsebuje mnenje komisije o sposobnosti posameznih držav za polnopravno članstvo v Evropski uniji. Razlog za tolikšno pozornost je seveda v množični prisotnosti Rusov v teh dveh državah in o njihovem se ne povsem urejenem statusu, predvsem v zvezi s pridobitvijo državljanstva.

Prav s tem vprašanjem se začena evropska analiza: v primeru Estonije (katero bomo obravnavali danes) je namreč treba ločevati med pravicami in zaščito ruske narodnostne skupnosti neglede na državljanstvo in razlikami med ljudmi glede na dejstvo, ali imajo estonsko državljanstvo ali ne. Stališča Estonije, ki je priloženo zakonu o ratifikaciji okvirne konvencije Sveta Evrope za zaščito narodnih manjšin, torej ni mogoče jemati v poštev in pri oceni stanja manjšin je treba upoštevati tudi tiste, ki nimajo estonskega državljanstva.

Manjšine predstavljajo približno 35 odstotkov prebivalstva Estonije. Rusov je 28 odstotkov, nato pa so tu še Ukrajinci (2,7%), Belorusi (1,8%) in druge manjše skupine. Manjšinci živijo pretežno v prestolnici Talinu in v severovzhodnem delu države (regija Narva-Silamae), kjer jih je celih 95 odstotkov vsega prebivalstva. Od teh 35 odstotkov manjšincev jih kar 23 odstotkov

(približno 335.000) nima estonskega državljanstva. 8 odstotkov jih je izbralo rusko državljanstvo, kar 13 odstotkov bivših državljanov SZ pa jih je brez državljanstva. Tako stanje je nastalo zaradi politike SZ, ki je spodbujala priseljevanje Rusov v Estonijo. leta 1943 je bilo namreč v državi 88, 2 odstotka Estoncev in samo 8, 2 odst. Rusov. Razmerje se je s priseljevanjem spreminjalo in tako je bilo leta 1959 Estoncev 74, 6 odstotka, leta 1979 pa le še 64, 7 odstotka.

Na osnovi zakona iz leta 1995 morajo prosilci za pridobitev estonskega državljanstva opraviti izpit iz znanja estonsčine ter poznavanja estonske zgodovine in kulture. Od leta 1992 do danes je estonsko državljanstvo pridobilo približno 90 tisoč prosilcev. Po odobritvi novega zakona v letu 1995 pa se je stevilo novih državljanov zmanjšalo na največ 7.000 letno, sicer pa kaže, da je tudi stevilo prosilcev, ki izpolnjujejo pogoje (zadostno znanje jezika) relativno majhno. Če se stvari ne bodo spremenile, bo veliko stevilo prebivalcev Estonije se dolgo apolidov.

Razlogov za to je več. Izpiti so relativno težki in zato se nanje prijavi sorazmerno majhno stevilo prosilcev. Poleg tega je treba za prijavo na izpit plačati tudi kar visoko takso. Zakon tudi določa, da mora od vloge prošnje do dneva izpita miniti najmanj leto dni. Končno pa imajo nedržavljanji tudi nekatere ugodnosti (na primer,

da jim ni treba opravljati vojaškega roka), kar vse vpliva na stevilo prošelj.

V letu 1997 so estonske oblasti uvedle nekaj sprememb. Predvsem je postal izpit nekoliko lažji, tako da je bilo uspešnih 80 do 90 odstotkov kandidatov. Poleg tega so za starejše prosilce odpravili ustni izpit, pisni tekst pa je za stare bistveno lažji kot za mlade prosilce.

Glavno težavo pa predstavlja dejstvo, da se pravzaprav Rusi težko naučijo estonsčine tudi zaradi premajhnega števila učiteljev. To se zlasti velja za območja, kjer so Rusi v večini in kjer javnih tečajev estonsčine praktično ni, zasebni tečaji pa so zelo dragi. V ta namen je Evropska skupnost v okviru programa PHARE namenila že veliko sredstev v pomoč estonski vladi. Decembra 1996 so tako odobrili prispevek kar 1, 4 milijona ekujev, kar je 2, 8 milijarde lir.

Dokument Evropske komisije meni, da bi morale estonske oblasti predvideti lahek postopek za naturalizacijo otrok brez državljanstva, ki so bili rojeni v Estoniji. S tem bi se država tudi prilagodila evropski konvenciji o državljanstvu.

Sicer pa zakonodaja iz leta 1993 določa pravila o statusu nedržavljanov. Za resitev nekaterih praktičnih problemov, predvsem pravice do premikanja, so tako začeli izdajati posebne potne liste za tujce. Vsem prebivalcem Estonije brez državljanstva tudi izdajajo dovoljenje za bivanje s petletno

veljavnostjo. Po oceni EU bi bilo bolje, da bi Estonija izdajala dovoljenja za trajno bivanje, to je brez petletne časovne omejitve in kaže, da se namerava država v letosnjim letom prilagoditi tej zahtevi. Vsekakor velja za tujce nekaj omejitev: samo estonski državljanji so lahko v upravnih svetih nekaterih podjetij ali lahko pripadajo političnim strankam. Načelno lahko samo državljanji prejmejo službo v javni ustanovi, vendar so sprejeli nekatere prehodne ukrepe, ki omogočajo nedržavljanom, ki so bili že prej zaposleni, da ohranijo svoje delovno mesto, dokler se postopek za njihovo naturalizacijo ne izteče. Končno pa lahko tudi nedržavljanji volijo na lokalnih volitvah, kar se sicer dogaja v mnogih evropskih državah in kar po mnenju evropske komisije prispeva k integraciji nedržavljanov in k zaščiti njihovih pravic.

Ce sedaj preidemo k pravicam rusko govoreče manjšine, ne glede na državljanstvo, komisija EU ugotavlja, da so pravice spostovane in zaščitene. Med Estonci in rusko manjšino ni večjih problemov. Pravic za zajamčeno zastopstvo v parlamentu ni, vsekakor pa je v parlamentu prisotnih šest poslancev, ki pripadajo stranki, ki zastopa interese rusko govoreče manjšine. Ruska manjšina ima tudi predstavnike v izvoljenih svetih na krajevni ravni, kjer je številčno močnejša (na primer 16 od skupnih 64 občinskih svetovalcev v Talinu). Junija

1993 je bila ustanovljena okrogla miza za predstavnike vseh manjšin z namenom, da razpravljajo o problemih, ki zadevajo manjšine. Zakon iz leta 1993 je manjšinam dovolil, da imajo samostojne institucije z namenom, da zaščitijo svojo kulturo in tradicije. Sedanja estonska vlada je tudi imenovala ministra za medetnične odnose.

Manjšinske jezike lahko uporabljajo na sodiščih in v odnosu z javno upravo v okrajih, kjer manjšina predstavlja večino krajevnega prebivalstva. Ruska manjšina ima tudi veliko stevilo sredstev obveščanja v ruskem jeziku (tri dnevne in dva tednika v Talinu, tri radijske postaje, od katerih eno javno in številne oddaje v ruskem jeziku na državnem in zasebnih televizijskih kanalih).

Na področju solstva zagotavlja Estonija pouk v ruščini na vseh ravneh na državne stroške. Ta solski sistem je zasnovan do leta 2000, vendar evropska komisija meni, da bi ga morali ohraniti za neomejen čas tudi v prihodnosti. Pomanjkanje učiteljev estonskega jezika, predvsem na območjih, kjer so Rusi zelo številni, ostaja resen problem in bi lahko ogrozilo načrte ministrstva za solstvo, da poveča stevilo tečajev estonsčine v manjšinskih solah. Vlada trenutno pripravlja program, ki bi učencev v ruskih solah pomagal, da bi se naučili dovolj estonsčine, da bi lahko obiskovali univerzo v estonskem jeziku.



Marko Kravos

Kratki časi

Trst iz žabje perspektive

črtice

UMETNIKI

Po vojni, tja do sredine petdesetih let, so se pred svetivansko cerkvijo kdaj pa kdaj ustavili razni cirkusanti. Spominjam se požiralca mečev, ki si je z dolgimi iglami prebadal mišice na roki, lica in kdo ve kaj še. Vmes je od časa do časa brizgal iz ust ognjene curke bencina.

Verjetno se je v kaksnem cirkusu sprl, ali pa je šele prebežal od kod izza meje, ki je obdajala Trst. Tudi moj oče je priznal, ko si je ogledal drugi, popoldanski nastop: ta pa zna, ta pa ima poklic v riti!

Vtis je naredilo tudi to, da je nastopal na zaboji, ki je bil skrbno pregrnjen s staro preprogo. Za povrh mu je asistiral ženska v zapeljivi svileni bluzi, ki mu je podajala dolge igle in orožje za goltanje: meč, bajonet, tanek floret. S točko, pri kateri si je rezila in bodala tlačil globoko v grlo, je nastop tudi zaključil.

Oče mi je potem strogo naročil, da lahko poziram samo kuhalnico, ker si je mogoče stlačiti nože in pletilke v zrelo šele po dolgih vajah.

Pred cerkvijo, okrog kate-re obračajo tramvaji, ko se napotijo spet v mesto, je prostora ravno še za venec ljudi. Tokrat so se spet enkrat zbrali okrog drugih dveh umetnikov.

Verjetno sta oče in sin. Oba sta do pasu gola. Sin se plazi skozi kovinske obroče, vedno ožje, in vedno bolj se mora uvijati kot kača, da spravi telo ven. Na koncu se je zložil še v ročen zbojček. Oče, ali kar je že bil, pa medtem upogiba železne palice, tre podkve, leže na desko, ki je vsa naježena z žebli in potem se na steklovino, razsuto po starem časopisu. Deček mu pri tem stopi na prsa in skače po njem. Samo eno stekelce se mu do krvi zarije v meso. Pa on ga kar mimogrede odprhne: ah, to ni nič!

Ne vem več čisto natančno, če je bil to tisti silak, ki si je za konec nastopa dal siv kamen iz bližnjega zidka na prsi. Eden teh cirkuskih

umetnikov je že bil in verjetno prav on. Ker potem ni imel tovariša, ki bi mu ta kamen z macolo razbil. Morda je deček, tanek kot kušarica, poizkušal in se mu ni posrečilo: njegov zamah s težkim orodjem je bil lahko le opletav in nespreten. Ploscati kamen je lahko komaj okresnil...

Zato je bilo treba najti med okrog stoječimi takega, ki bo znal dobro zadeti. Seveda se je našel domačin, ki je bil še ponosen, da lahko pokaže svojo tolkaško veščino: Sveti Ivan je znan tudi po svojih kamnoseških delavnica. Stvar pa ni šla gladko. Starega in zasušenega laporja ne razkolješ kar tako, kot bi to bil živ, še pred kratkim v kamnolomu odkrhnjen apnenec...

In tako se je tolklo po tistem lapornatem kamnu na žive in mrtve. Pod njim pa tisti orjak, ponosen in trmast, da je treba to opraviti, ker tako predvideva umetniški nastop. Tudi mojemu očetu so silili macolo v roko, pa ni hotel poizkusiti. V mojih očeh je izgubil kar precej na svoji močatosti, saj mi je sicer vedno pravil, da se je treba vsega lotit: če se človek kaki stvari samo malo posveti, mu mora ratat!

Tokrat pa se je odločno odmaknil: "Nisem miga morna... da grem potem še v zapor, če se kaj zgodi!" je zinil zraven stoječemu.

O tem, če so tisti kamen končno razbili, ali če so ga, kar je bolj verjetno, zamenjali s kakim bolj prepe-relim, ne vem več. Pač pa mi prihaja pred oči neka čedna vojna vdova, ki je stanovala blizu cerkve. Mišičastega artista je po predstavi sočutno povabila k sebi na krožnik česa toplega. Tudi fantiča, če se ne motim.

Nič ne vem, če se je kdo od teh sejmskih umetnikov ustalil v našem predmestju za kaj več kot dan ali dva. Sem jih je pritegnil le podeželski značaj Sv. Ivana in to, da je bila tu končna postaja mestnih tramvajev. Zelo sem hvaležen usodi za te srečne okoliscine.

Potopis⁻¹³⁻

Magda Šturman

Med prebivalci Andov

Z VLAKOM V LA PAZ BOLIVIJA, NAJREVNEJŠA JUŽNOAMERIŠKA DRŽAVA

Voznja z vlakom, ki pelje iz Arike v glavno mesto Bolivije La Paz, je izredno zanimiva, saj se vlak v 12 urah dvigne od 0 do 4000 metrov nadmorske višine, ob divji naravi in prepadih. Vlak je v resnici neke vrste avtobus na tračnicah in vozi le dvakrat tedensko. V La Paz peljejo tudi avtobusi, a je voznja manj privlačna, pa čeprav stane polovico. Zato se vlaka poslužujejo predvsem turisti.

Tudi jaz sem se odločila za vlak. Izbrala sem si prav prvi sedež, da bi cimbolj uživala ob voznji. Popolnoma neobljudena in neoporečna pokrajina je polagoma spreminjala svoj obris, da je bila vsa 12-urna predstava zanimiva od začetka do konca. Na približno 4000 metrov so se nam počasi približevali delno zasneženi vrhovi Andov. Rastlinstvo je počasi postajalo vedno bujnejše. Peljali smo se po geografskem področju, ki mu pravijo puna: to je višinski pas, ki zajema ves predandski predel od višine 4000 metrov naprej, kjer v sopih raste le posebne vrste trava. Slednja omogoča zivljenje vikunjam.

Danes je vikunj in guanakov zelo malo. Vikunja (Vicugna vicugna) živi na višini nad 4000 metrov nekako od centralno-južnega Peruja do severno-zahodne Argentine. V Peruju je bila vikunja zelo pomembna vrsta, saj so se z njeno kot svila bleščečo kožo oblačili inkovski vladarji. Kljub vsemu so Inki scitili vikunje in jih spostovali, podobno kot so ostali južnoameriški Indijanci spostovali vsako zival in rastlino, ki je bila del narave. Ko pa so v te kraje prisli Spanci, so na vikunje neumljeno streljali celih 400 let. V prvi polovici tega stoletja je lov zmanjšal število vikunj od 2 milijonov na 10 tisoč primerkov. Vikunja je sedaj na seznamu ogroženih vrst. V Narodnem parku Lauca so v zadnjih casih uspešno izpeljali program za zaščito teh zivali v prid celotnega visokogorskega ekosistema. Število vikunj je v parku in okolici v zadnjih dveh desetletjih naraslo od kakih tisoč na več kot 27.000.

Guanako (Lama guanicoe) živi niže od 4000 metrov, razširjen pa je tudi v južnejših predelih cilskega visavja. Tudi te vrste je malo, nekoliko več je v južnem predelu Južne Amerike, v argentinski Patagoniji.

Vikunjo in guanaka so začeli prvotni prebivalci Andov udomačevati. Pred 4000 leti sta tako nastali novi vrsti, lama (Lama glama), ki so jo uporabljali bodisi za meso kot za volno, in pa alpaka (Lama pacos), zivalska vrsta znana po zelo kakovostni volni. Vikunja in guanako sta bili izmed zelo redkih zivali, ki so jih Indijanci udomačili. Ti dve vrsti sta zelo pomembni se za številna andska ljudstva. Lama in alpaka sta si zelo podobni vrsti. Lama je višje in krepkejša postava, obenem pa je veliko bolj razširjena. Njena volna je bolj groba, primernejša za izdelovanje preprog in bolj grobih tkanin. Obenem je lama tovarna zival, pa čeprav je to funkcijo v zadnjih letih izgubila z izgradnjo asfaltiranih cest in sirjenjem modernejših tovornih sredstev. Lama je zelo odporna zival, saj preživi tudi v revnejšem okolju na revnih pasnikih. Alpaka pa je manjše postave in je bolj delikatna zival. Dobro živi le v prisotnosti gostih, zelenih pasnikov in nikakor je ni mogoče uporabljati kot tovarno zival. Po drugi strani pa ima čudovito lepo, mehko in dolgo dlako, iz katere pridobivajo znano volno alpaka z visoko trgovsko vrednostjo, čudovito za puloverje, plašče, kape, rokavice in druga zimska oblačila. Obe vrsti dajeta tudi meso, ki je bilo nekoč zelo pomembno za visokogorska ljudstva.

In ze smo prestopili mejo z Bolivijo. Takoj sem opazila veliko, skoraj prepadno razliko med tema dvema

državama. Zgradbe ob meji so bile stare in razpadajoče, ovce in lame so se pasle prav na tračnicah, nekaj žensk je hodilo v svojih tradicionalnih pisanih oblekah, vse je dajalo vtis velike revščine. Če je Čile najbogatejša država v Južni Ameriki, je Bolivija najrevnejša. Med potjo do La Paza sem opazovala redka majhna naselja. Rjave skromne hiše so bile zgrajene iz glinastih opek. Ne verjamem, da so imele električno napeljavo, saj nisem nikjer opazila električnih zic. Verjetno niti vode ni bilo v hišah. Ob naseljih so stala redka revna polja, ki so jih popolnoma ročno obdelovali ljudje. Zenske je bilo hitro opaziti zaradi njihovih pisanih in živobarvnih oblek. Ponekod so ljudje pasli prav ob tračnicah in nemalokrat so jih zivali prečkale ali na njih celo lezale. Strojevodja, ki je tega bil že vajen, je peljal zelo počasi in moral stalno piskati, da se zivali umaknejo. Nekje je na tračnicah sedel celo otrok. Brz je pritekla mama in ga odmaknila. Ljudje so se od vlaka odmikali in niso radi pokazali obrazov.

Zenske se tu oblačijo v živo pisana krila, zelo nabrana v pasu, tako da je krilo zelo široko. Krilo predstavlja nekaj med starodavnim oblačilom andskih Indijancev



in oblačili, ki so jih nosili Spanci pred tristo leti. Na ramah nosijo sal, ki je prav tako živo pisane barve. Ta sal je iz mogočega materiala, da lahko zenske nosijo na hrbtu razne stvari na trg ali domov, ali pa pogostokrat najmanjšega otroka. Na glavi nosijo, prav tako kot moški, majhen, črn polcilinder. Pravijo, da so polcilindre prevzeli od Angležev, ki so v prejšnjem stoletju v Boliviji gradili progo. Nekateri pa pravijo, da so bile zenske prisiljene oblačiti taka oblačila po španskem odloku iz 18. stoletja. Prav tako so morale od takrat zenske lepe dolge in črne lase plesti v kite. Tako nosijo lase še danes.

Zgodovina Bolivije se ne bistveno razlikuje od zgodovine drugih južnoameriških držav. V 16. stoletju so sem prisli Spanci in podjarmili prvotno prebivalstvo. Leta 1825 je general Sucre vkorakal v La Paz in proglasil neodvisnost. Ime je Bolivija dobila po Simonu Bolívarju iz Venezuele, ki je bil eden glavnih revolucionarjev Južne Amerike. Njegova ideja je bila predvsem, da bi postala Južna Amerika ena sama neodvisna država, kar mu seveda ni uspelo. Nova država pa bila je vse od začetka neodvisnosti vselej politično nestabilna. V svoji nezavidljivi zgodovini so se pogostokrat zvrstili državni udari, vojne, zamenjave vlade, od skrajne desnice do skrajne levice in pa revolucije. Neuspešen je bil njihov poskus, da bi se združili s Perujem. Protesti in manifestacije so se danes na dnevnem redu. Med dvodnevним bivanjem v La Pazu sem doživela kar dva protestna shoda. Bogastvo in oblast sta od vselej v rokah malostevnih belih družin, potomcev prvotnih Spancev. Tisti, ki stradajo, so od vselej vedno Indijanci. Od konca prejšnjega stoletja, ko je izgubila Pacifiško vojno s Čilom, Bolivija nima dostopa do morja. Na začetku tega stoletja pa je izgubila v vojni z Brazilijo in Paragvajem važne predele. Leta 1967 je bila vsa svetovna pozornost usmerjena v Bolivijo zaradi igrabitve in ustrelitve Ernesta Che Guevare, znanega heroja kubanske revolucije, ki je skušal spodbujati Indijance v upor proti izkoriščanju. Na vlado je do današnjih dni stopilo veliko diktatorjev. Tisti, ki je ostal ljudem najslabše v spominu, je bil Luis García Meza, ki je s prevzlet vladno državnim udarom, v katerem je bilo ubitih več sto pripadnikov levicarskega protestnega shoda. Do konca leta 1985 je bila Bolivija ena izmed držav z najvišjo inflacijo, ki je dosegla tudi 40.000 odstotkov. Ko se je inflacija nekako popravila, je ogromno ljudi ostalo brezposelnih. Se danes ostaja bogastvo v zelo ozkem krogu ljudi, v glavnem so to belci ali mestijci, velika večina pa se težavo preživlja.

Na slikah: levo tračnice na progi v La Paz, zgoraj deklica v Boliviji.





VREMENSKA SLIKA

Nad zahodno in osrednjo Evropo je območje visokega zračnega pritiska. S severovzhodnimi vetrovi priteka v višinah k nam hladen in valežen zrak.



DOLŽINA DNEVA

Sonce vzide ob 7.35 in zatone ob 16.59. Dolžina dneva 9.24.

LUNINE MENE

Luna vzide ob 3.48 in zatone ob 13.38.

MORJE

Morje rahlo razgibano, temperatura morja 11,1 stopinje C.

BIOPROGNOZA

Vremensko občutljivi ljudje ne bodo imeli opaznih težav s počutjem in tudi spanec bo dober.

PLIMOVANJE

Danes: ob 0.19 najnižje -5 cm, ob 6.29 najvišje 37 cm, ob 13.44 najnižje -47, ob 20.22 najvišje 20 cm.

Jutri: ob 1.17 najnižje -9 cm, ob 7.13 najvišje 43 cm, ob 14.15 najnižje -55, ob 20.51 najvišje 28 cm.

TEMPERATURE V GORAH

	°C	°C	
500 m	-2	2000 m	-4
1000 m	0	2500 m	-5
1500 m	-3	2864 m	-6

Vremenska napoved Hidrometeorološkega zavoda R. Slovenije

DANES



Danes bo na Primorskem delno jasno, drugod zmerno do pretežno oblačno. Na Primorskem bo pihala burja. SOSEDNJE POKRAJINE: Najnižje jutranje temperature bodo od -3 do 5, najvišje dnevne pa do 8 stopinj C.

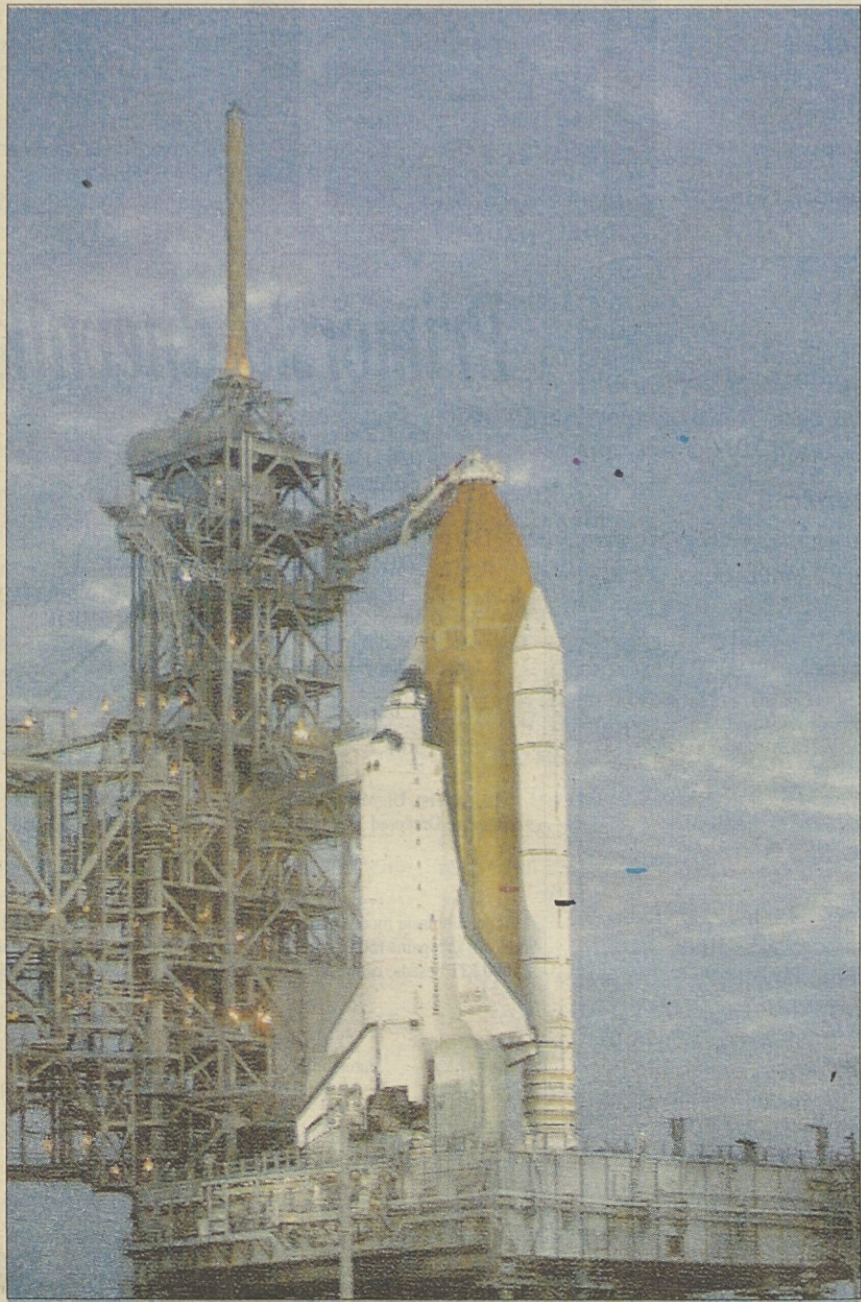
JUTRI



V nedeljo bo na Primorskem delno jasno, drugod pretežno oblačno, v zahodnih krajih bo občasno rahlo snežilo. Hladneje bo. V ponedeljek bo delno jasno z zmerjo oblačnostjo. Burja na Primorskem se bo okrepilo.

SVET / SLIKA PRI SLIKI...ZGODBA PRI ZGODBI...PA ŠE RES JE

Predzadnji raketoplan včeraj poletel proti Miru



CAPE CANAVERAL - Včeraj zgodaj jutraj ob 3.48 in 16 sekund po srednjeevropskem času so v Kennedyjevem vesoljskem središču (KSC) na Floridi na pot proti ruski vesoljski postaji Mir prvokrat izstrelili ameriški vesoljski raketoplan Endeavour. Raketoplan (na sliki) bo danes dostavil Miru novega in hkrati zadnjega ameriškega člana posadke Andrewa Thomasa in pol-druge tona tovora.

V Endeavourju je šest ameriških in en ruski vesoljec. Gre za osmo in hkrati predzadnjo združitev enega od raketoplanov z Mirom. Program poleta Thomasa, ki bo odslej na mesto Davida Wolfa raziskoval na Miru, je dolg 136 dni.

Iz Moskve pa je včeraj prišla uradna potrditev, da bodo do konca leta 1999 opustili projekt Mir, dokončni datum pa bodo dolocili, ko bo bolj konkretno znano, kdaj bo pripravljena nova velika mednarodna vesoljska postaja, ki ima začasno ime Alpha, skupno pa jo načrtujejo ZDA, Rusija, Japonska in Evropa. Direktor ruske vesoljske agencije Juri Koptev je dejal, da se bodo Mir začeli postopoma zapuščati v začetku prihodnjega leta, za odstranitev Mira iz orbite (gre za zelo delikatno delo, saj obstaja možnost, da bi na zemljo padli nekateri deli) pa bodo potrebovali devet do deset mesecev.

Stavka varnostnikov povzročila probleme

BRUSELJ - Zaradi že teden dni trajajoče stavke belgijskih varnostnikov, ki naj se po napovedih stavekajočih ne bi končala pred prihodnjim podeljkom, je v državi ohromljen predvsem transport denarja.

Medtem ko so morale varnostne ukrepe poostri trgovine, kjer se grmadi denar, imajo vse manjšo zalogo gotovine banke. V Bruslju je ohromljena skorajda polovica bancnih avtomatov, medtem ko je osrednja belgijska banka General de Banque enkratni dvig denarja omejila na 5000 frankov (250 mark).

Zaposleni pri številnih družbah za varovanje objektov in lastnine so stavkati začeli konec mi-

nulega tedna, po brutalnem umoru treh varnostnikov družbe Brink's Zingler. Varnostnike, ki so varovali transport denarja, so oboroženi roparji ubili s strojnimi kalasniki.

Tragični incident je le eden iz vrste vse pogostejših napadov na varnostnike. Ti s stavko zahtevajo večjo varnost, višje plače in možnost za zgodnjo upokojitve. Notranji minister Johan Vande Lanotte je že predlagal paket varnostnih ukrepov, vendar pa zaenkrat ne popušča zahtevam stavekajočih po nosnji močnejšega orožja. Takšen ukrep bi sprožil "večno oboroževalno tekmo", meni notranji minister. (STA)

Danski arheologi našli zlate palice

KØBENHAVN - Danski arheologi so izkopali 12 zlatih palic iz četrtega stoletja pred našim stetjem. Kosi zlata so dolgi od 10 do 25 centimetrov, skupaj pa tehtajo pol kilograma. Omenjeno odkritje je eno najpomembnejših na Danskem, kolikšna je njegova vrednost pa se ni znano. Zlato naj bi upotrbljali kot plačilno sredstvo - trgovci so pri vsakem nakupu odrezali del palice. (STA/AP)

Vodka ni dobra za zdravljenje prehlada

LONDON - Strokovnjaki z univerze v britanskem Bristolu so ugotovili, da vodka ni primerna za zdravljenje prehlada, pač pa pri tem pomaga kava. Zdravljenje z vodo ima številne stranske učinke, na primer glavobol, zato je bolje, da tisti, ki ga boli grlo, začne piti kavo. Ta namreč presenetljivo hitro pozdravi bolezen, strokovnjaki pa tudi poudarjajo, ni važno, kakšna je kava, črna, bela ali turska, le preveč hladna ne sme biti. (STA/Itar-Tass)

Kazen za pijanega potnika

BRISBANE - Letalska družba Air Nauru je na sodišču dosegla, da mora pijani potnik, ki je med poletom grozil, da bo pilotu zavil vrat, in skušal odpreti zasilni izhod, plačati 1300 dolarjev kazni. 32-letni Loveshine Matagi Court se ni mogel ubraniti ruma s kokakolo. Ko so steverdese uvidele, da ga ima že precej pod kapo, mu niso hotele več postreči z alkoholom, kar ga je strahno vzmirilo. Zateval je pilota, rekoč, da mu bo zavil vrat. Dodal je se, da ga življenje preostalih potnikov prav nič ne briga. (STA/AP)